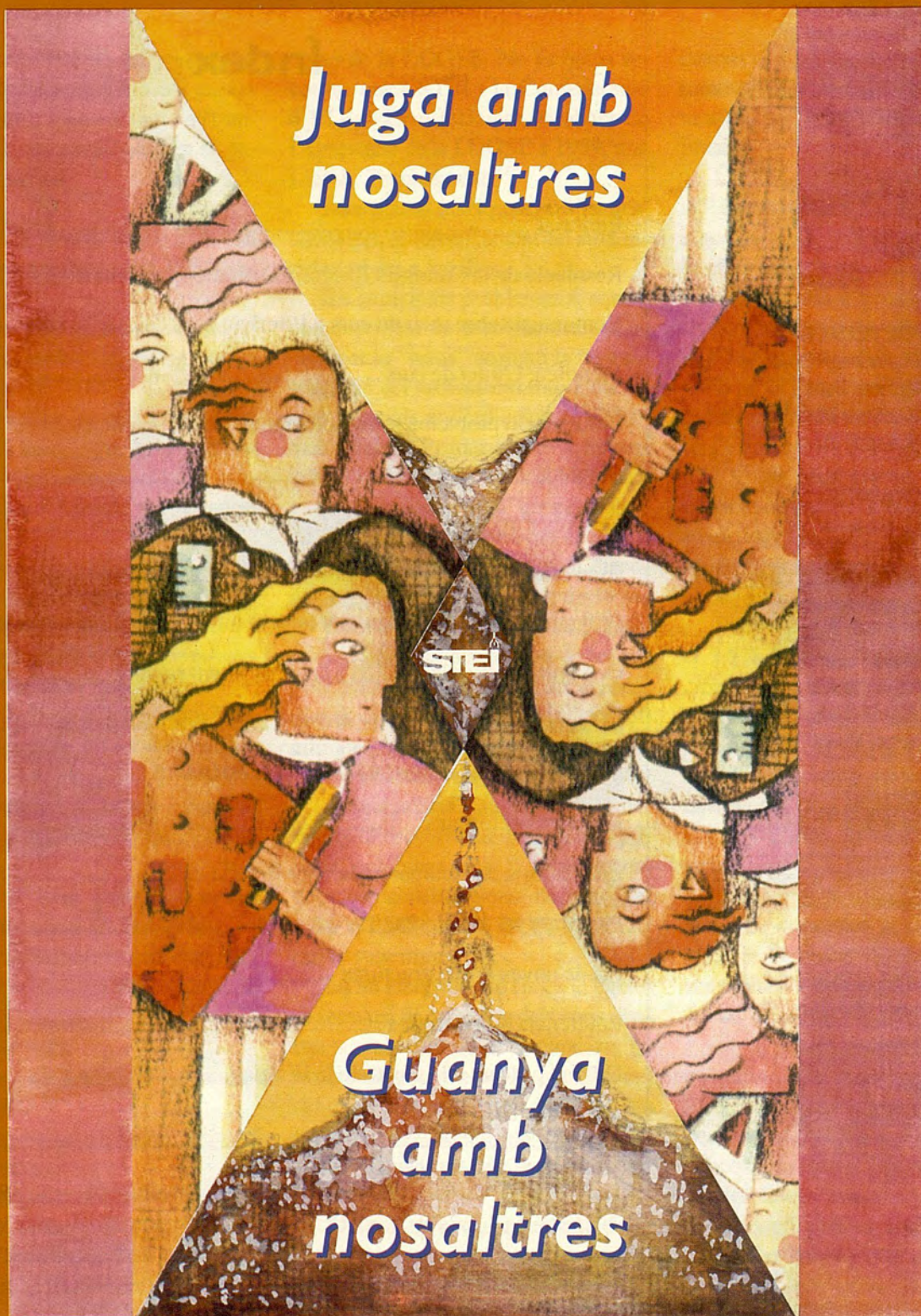

PISSARRA

Revista d'ensenyament de les Illes núm. 73 octubre - novembre 1994

PISSARRA

Revista periòdica d'informació de
l'ensenyament de les Illes Balears.
Preu 350 pts.

EDITA: STEI

Sindicat de Treballadors de
l'Ensenyament de les Illes.
Carrer de la Vinyassa, 14 07005 Palma
Tf.(971) 460888 Fax.(971) 771200

DIRECCIÓ:

Pere Polo Fernández

COORDINACIÓ:

Joan M. Mas Adrover

CONSELL DE REDACCIÓ:

Gabriel Caldentey Ramos
Neus Santaner Pons
Tomàs Martínez Miró
Sebastià Serra i Juan

COL·LABORADORS:

Aina Moll Marquès
Damià Pons i Pons
Bartomeu Cantarellas Camps
Albert Catalán Fernández
Miquel F. Oliver Trobat
Miquel Rayó Ferrer
Gabriel Janer Manila
Miquel Sbert i Garau
Felip Munar i Munar

PUBLICITAT:

Vinyassa, 14 Palma. Tf: 460888

Els articles publicats en aquesta revista
expressen únicament l'opinió dels seus
autors

MAQUETACIÓ I COMPOSICIÓ:

Tino Franco González

IMPRESSIÓ:

Escola de Formació en Mitjans Didàctics
Dip. Legal: PM 533/79
ISSN:1133-052X

Índex

Editorial	3
Resolució de la Comissió Executiva sobre Ordre Conselleria	4
Comunicat sobre inici de curs a Primària	6
Menorca: L'inici de curs	7
Pitiüses: Un problema sense solucionar	8
Formentera: Així estan les coses	9
Després d'unes converses a la fresca	10
Breu crònica de l'Esola Sindical	13
Programa de solidaritat escolar amb la infància llatinoamericana	16
Què opinen els qui treballen a l'ensenyament privat	21
Els concerts educatius a les diverses comunitats autònomes	24
Sobre la variació dialectal i la llengua estàndard	25
Els vidres deformats	28
En memòria del company Melchor Botella	32
Preparant les transferències educatives?	34
Pla de noves infraestructures	36
Referència bibliogràfica	37
Un nou pas cap a la unitat de la llengua	38

EDITORIAL

El curs 1994-95 tot just acaba de començar. Els trets característics d'un curs més de transició de la Reforma Educativa es poden sintetitzar en:

1r. Una aplicació de la Reforma amb retalls pressupostaris (PGE del 93 i 94).

2n. La imposició de moltes mesures sense veritable negociació a la Mesa Sectorial:

- Nou sistema de contractació del professorat interí, que ha significat acomiadaments i cap garantia de continuïtat pels contractats per a aquest curs.

- Reforma del barem del Concurs General de Mestres (puntuació a càrrecs directius)

- Sistema d'accés a la funció docent infravalorant l'experiència.

- Publicació de l'Ordre per a l'anticipació del cicle 12-14 directament al BOE.

- Suppressions d'unitats i llocs de treball sense cap tipus de mesura correctora.

Nosaltres hem qualificat aquest procés d'aplicació de la LOGSE en aquesta conjuntura com una reconversió del sector. Exigim una negociació global que contempli aspectes tan substancials com.

- Política de personal negociada i no imposada.

- Coneixement i planificació del Mapa Escolar.

- Descentralització administrativa amb major dotació de competències cap a les Direccions Provincials.

- Garanties financeres per a l'apli-

ció de la LOGSE. No és ociós recordar que l'STEI i la Confederació d'STEs varem reclamar, ja abans de l'aprovació de la LOGSE a 1989, una Llei de Finançament.

Dins aquest marc general s'ha desenvolupat el començament del curs escolar 94-95 a les Illes.

Els principals problemes d'aquest començament de curs han estat marcats per la "nova" normativa de contractació del professorat interí: els errors puntuals en l'adjudicació de vacants, tant a Primària com a Secundària; la manca de control rigorós a l'hora de comprovar el "coneixement" de la Llengua Catalana per accedir a llocs de treballs aquí, tal com disposava el BOE de 25 de març de 1994.

Un altre fet destacable és l'increment d'alumnat als centres de les zones costaneres i turístiques que ha ocasionat ràtios superiors als 25 i 30 alumnes, en alguns casos a Primària (a Privada hi ha casos de més de 40).

A Secundària l'augment de la demanda d'escolarització a centres públics, combinat amb la relantització de noves construccions, ha provocat a 3r. d'ESO (1r. de BUP) i a COU ràtios superiors a 30.

La no incorporació fins a la darretra setmana de setembre dels nous contractats als centres de Secundària ha ocasionat problemes de planificació del començament, especialment als centres d'Eivissa-Formentera que tenen un alt percentatge de professorat interí.

Malgrat tot això, podem qualificar aquest començament de curs com a relativament normal. Molt sovint les de-

cisions de Madrid han entorpit les solucions als problemes d'aquí. Cal, per tant, accelerar el procés de Transferències.

L'STEI va criticar per insuficient el Pacte Autonòmic; ara reclamen que s'accelerïn els termes d'aplicació de la competència educativa. Demanem a la Conselleria d'Educació que mostri proves clares de voluntat política per assumir aquesta competència. Quin és el Projecte lingüístic per impulsar el Català en el Centres educatius i quines són les mesures concretes? Quan presentaran els dissenys curriculars propis? Com milloraran el Reciclatge de Català per millorar la seva eficàcia i facilitar-lo al professorat? Etc.

Per a l'any 95 ens pujaran els sous el 3,5% (previsió oficial de la inflació). Aquest acord, signat només per alguns sindicats, no garanteix ni la recuperació de la pèrdua del poder adquisitiu (com a mínim el 7% als darrers anys) ni la revisió salarial en cas de d'errada -ja habitual- en la determinació de la inflació.

És important recordar que el proper 1 de desembre es celebraran les terceres Eleccions Sindicals de l'Ensenyament Públic; a la UIB seran el 15 de desembre i a l'Ensenyament Privat el procés començarà el mes de novembre i pot concloure el maig del 95. Us demanem a tots que hi participeu per tal d'enfortir el sindicalisme, sobretot ara que és injustament atacat per les forces empresarials i per distints poders polítics i econòmics que tenen clar com ho han de fer per defensar els seus interessos. □

RESOLUCIÓ DE LA COMISSIÓ EXECUTIVA DE L'STEI

SOBRE L'ORDRE DE LA CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS, DE 27/8/94

Des de l'STEI volem fer una primera consideració respecte a la manca de consulta prèvia a la publicació d'aquesta Ordre tot i que el nostre sindicat, majoritari en el sector de l'ensenyament, ha estat, i està, treballant per la normalització lingüística obert al diàleg i col·laborant amb les Administracions Educatives a fi d'avançar en aquest procés normalitzador.

Malgrat les seves mancances evidents -manca de límits, de terminis, d'adopció de mesures- ens sembla que el document pressuposa una unificació de criteris i unes orientacions, encara que molt bàsiques per tal d'engegar l'elaboració del PLC. Una mesura d'aquesta mena hauria de suposar per als centres una base clara perquè poguessin engegar el PEC, en els aspectes de planificació de les actuacions lingüístiques, pedagògiques i normalitzadores (PL) i això és veritat que és possible amb una lectura en positiu de l'Ordre, però pot resultar que la responsabilitat del centre resti massa defora i no s'impliqui vertaderament en un procés de NL. El PL ha de transcendir les matèries i l'àrea de Llengua ja que les decisions que inclourà aquest document afectaran tota la resta de matèries i el desenvolupament harmònic dels diferents departaments del Centre educatiu. També caldria que es plantejés més clarament la voluntat normalitzadora de l'Administració responsable.

En una contribució que vol ser constructiva, volem puntualitzar una sèrie de punts que, cas de no arbitrar-se per part de les Administracions educatives mesures resolutives, invalidaran qualsevol virtualitat derivada de la voluntat del centre d'aplicació d'aquesta norma que pretengui ser coherent amb la LNL:

1.- Si l'Ordre no té un desenvolupament posterior tot assenyalant una sèrie de pautes que en facin efectiu el compliment, pensam que no incidirà gens als centres per què està feta. I això comporta progressar en el procés de substitució lingüística en què estam immersos.

2.- No s'ha de perdre de vista en cap moment que l'objectiu final, segons la

3.- S'han d'especificar les "mesures" que s'adoptaran quan es constatin "desequilibris significatius en la competència lingüística dels alumnes", ja que si no l'Ordre romandrà sense cap tipus d'efectivitat.

4.- Pensam que l'article quatre, quan parla de l'ús exclusiu d'una de les dues llengües, pot caure en contradicció amb la legislació vigent i s'ha d'anar alerta que aquest punt no sigui un colador per evitar-la

5.- Referent a l'article sis, cal constatar que fins ara només eren atesos aquells pares els alumnes dels quals assistien a centres que feien l'ensenyament en castellà: se'ls posava un professor de suport; però quan es dona el cas a l'inrevés els alumnes queden desatesos.

6.- S'ha de remarcar que l'objectiu de tots els centres ha de ser "la implantació progressiva de la llengua catalana en l'ensenyament i en els actes administratius, socials i culturals" del centre; qualsevol temptativa que no vagi dirigida a la consecució d'aquest objectiu ha de ser detectada i s'hi han d'aplicar les mesures escaients.

7.- Cal tenir present la situació de anormalitat lingüística que hi ha a la immensa majoria de centres educatius. Per això són necessàries unes accions ben concretes i definides per tal d'equilibrar aquesta situació. Si s'aplica l'Ordre sense tenir en compte aquesta situació mai no podrem tenir uns centres amb igualtat de condicions, si més no des del punt de vista lingüístic.

8.- Si aquesta Ordre no té un desenvolupament posterior i un seguiment efectiu de totes les accions que emani, no s'aconseguiran els objectius per què ha estat elaborada l'esmentada Ordre.

9.- La no prescripció d'uns mínims

ENSENYAMENT DEL CATALÀ

Recull de legislació

STEI
ucste

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

LNL, és "l'increment de la presència i l'ús de la llengua catalana com a llengua vehicular de l'ensenyament". A més, la legislació vigent assenjala que els alumnes, en finalitzar l'ensenyament obligatori tindran "el domini oral i escrit de les dues llengües". Aquest projecte s'ha de tenir en compte a l'hora d'aplicar els articles quatre, cinc i sis de l'Ordre.

obligatoris en llengua catalana pot suposar un entrebanc molt seriós per al desenvolupament dels pressupostos de la LNL en el cas de centres reticents a dinamitzar la llengua pròpia. Caldria que el Govern fixàs algun tipus de norma per tal de pal·liar aquesta mancança.

10.- Convé recordar que l'Ordre deriva del Decret 74/1986, de dia 7 de setembre, vigent encara i que, entre d'altres prescripcions, ordena el següent: Article 6.1: La Conselleria d'Educació i Cultura adoptarà les mesures necessàries per tal d'impulsar la utilització de la llengua catalana a tots els centres educatius de les Illes Balears, d'acord amb el que s'estableix als articles 22.1 i 22.2 de la Llei 3/1986 de NL.

11.- Per tal de crear una infraestructura de suport per al desplegament del que s'estableix a la normativa vigent i que l'Ordre possibilita, caldria, com a la resta de territoris de llengua catalana, la creació d'un servei de suport a l'ensenyament en català, i que pogués intervenir per tal de fer efectiu el que la LNL prescriu.

12.- D'altra banda, hem de valorar com insuficients les passes donades per les Administracions Educatives per tal que els centres gaudeixin de professorat capacitat en el domini d'ambdues llengües. Dificilment es podrà tirar endavant un procés de normalització si no s'estableix com a requisit d'accés a la funció pública docent el coneixement del català així com la catalogació de les places com a "bilingües", la qual cosa a hores d'ara no s'ha establert a l'ensenyament secundari.

13.- La política de reciclatge ha estat també insuficient. Urgeix un canvi del pla de reciclatge així com una major dotació de recursos materials i humans per dur-lo a terme. A l'hora que s'ha de facilitar l'accés del professorat al reciclatge dins l'horari lectiu o de permanència en el centre, i apropant-lo al seu lloc de feina.

Des de l'STEI esperam que es modifiquin aquells aspectes que consideram insuficients i es desenvolupin les mesures que proposam a continuació:

1ª. Formació del Professorat (Centres públics i privats).

- Cursos i material de didàctica de la llengua catalana.
- Cursos i material per a la confecció del PLC.

2ª. Reciclatge

- Formació inicial del professorat. No ha d'acabar la carrera cap mestre o llicenciat que no tinguin la titulació adequada per impartir ensenyament de i en llengua catalana.
- Adequació dels programes de reciclatge actuals amb la pràctica de l'aula.
- Cursos intensius per al professorat que encara no ha fet el reciclatge.
- Possibilitar que els professors que ja tenen la titulació per impartir classes en i de llengua catalana puguin accedir a cursos d'actualització i perfeccionament.
- Seguiment i atenció al professorat a

través de la creació d'un equip de suport.

3ª. Normativa

- Publicació d'una normativa complementària pel desenvolupament del PLC que, d'acord amb el MEC (mentre no hi hagi transferències) formi part de les instruccions de principi de curs.

4ª. Publicacions

- Pla de publicacions referides a normalització lingüística.
- Material didàctic referit al medi natural i social.
- Material de didàctica de la llengua catalana.

5ª. Demanam a la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear que faci públic el seu pla d'actuació per al desenvolupament de l'Ordre citada. □

**SERVEI DE LLIBRES
EXTRANGERS
LLIBRES DELS PAÏSOS
CATALANS
JOGUINES I LLIBRES
INFANTILS**

Carrer d'en Rubí, 5
Telèfon 71 38 21
07002 PALMA

Comunicat de l'STEI sobre l'inici del Curs Escolar a Primària

El nou sistema de contractació del professorat interí ha suposat incrementar el grau de centralització i la inestabilitat d'aquest col·lectiu. L'existència de diverses llistes de contractació ha augmentat la complexitat del sistema. D'altra banda, això suposa menysprear l'experiència docent del professorat que ha estat treballant aquests darrers anys que ara no veuen reconeguda aquesta experiència amb una estabilitat de contractació, la qual cosa afectarà també a tots els contractats enguany.

L'adjudicació a EGB s'ha caracteritzada per una manca d'informació per part de l'Administració ja que en el mateix moment de començar l'adjudicació encara s'havien de publicar les llistes del professorat. A Menorca, Eivissa i Formentera la manca d'informació de les oficines delegades, juntament amb la manca de mitjans humans i materials per atendre al professorat ha estat la principal mancança en aquestes illes. El nou sistema de llistes ha suposat, especialment a Eivissa i Formentera, que sempre s'han caracteritzat per una gran mobilitat, un major grau d'inestabilitat del professorat interí.

Les places que enguany s'han adjudicades, tot i que han suposat un increment en l'escolarització d'alumnes de 3 anys -molt per davall de la demanada, però- no han estat suficients per cobrir tots els llocs que segons catàleg corresponen als centres (Educació Física, recolzament a Educació Infantil i,

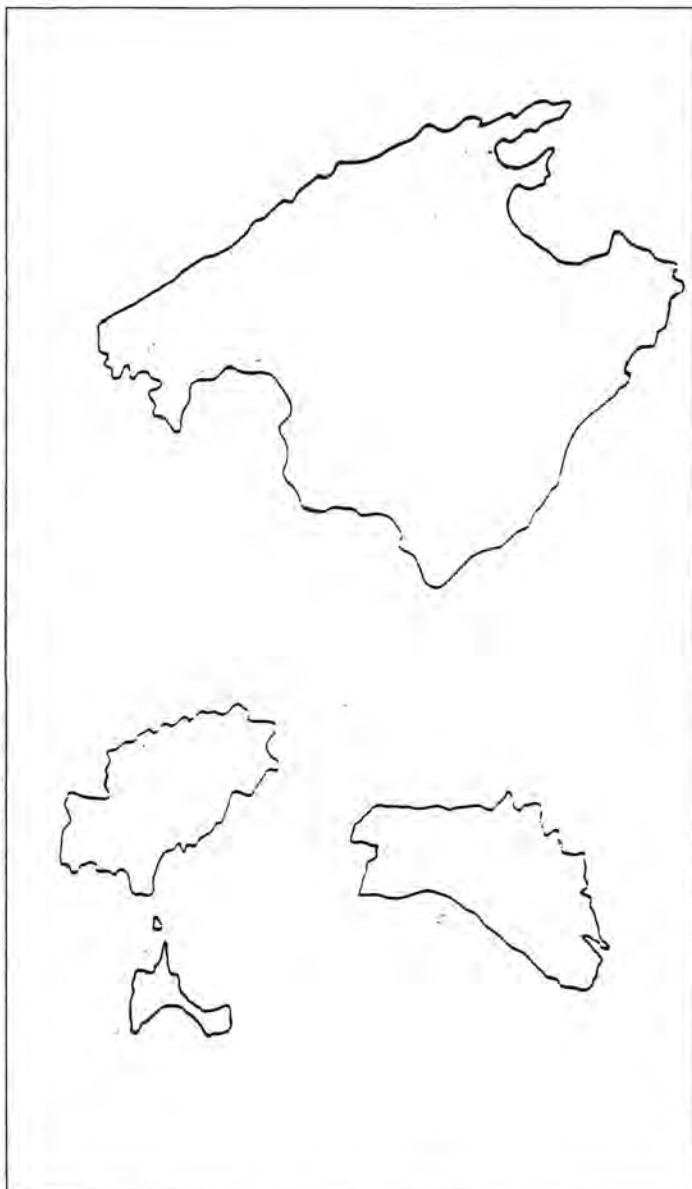
sobretot, especialistes en Educació Musical), fent-se així evident la congelació pressupostària que afecta també al MEC. Es dona el cas d'un bon nombre de cen-

trats molt elevades; hi ha aules amb més de 40 alumnes, especialment a l'ensenyament privat. Hi ha també manca d'instal·lacions adequades; hi ha centres on encara s'utilitza la biblioteca i el laboratori com aules; aules prefabricades a algun centre de nova creació (per exemple a "Bahia Grande"); aules de 3 anys que no tenen dotació del material escolar necessari i, fins i tot, a algun centre la utilització de passadissos com a aula de Logopèdia o Educació Especial.

Queda palesa la necessitat d'avançar cap a fites més grans d'autonomia i descentralització del procés d'adjudicació de places. Malgrat els esforços dels Sindicats i també de la Direcció Provincial del MEC, ens trobam davant un sistema complex i irracional que junt amb la manca de recursos materials i humans d'aquesta Direcció Provincial limita la capacitat d'autogestió.

Des de l'STEI reivindicam una vegada més un sistema de contractació basat en l'estabilitat i l'experiència docent, així com una suficient dotació de recursos i de capacitat de gestió de les oficines delegades de Menorca i Eivissa-Formentera. Tot això dins el marc del procés urgent i necessari de l'assumpció de competències educatives. □

STEI - Mallorca

tres on no s'ha cobert el catàleg de places previst per la LOGSE.

Un altre aspecte a destacar és l'existència de zones i centres amb "ràtios"

MENORCA: L'INICI DE CURS

Onofre Martí

Encara que de cada any milloren les coses, sempre hi ha certes qüestions que no s'acaben d'aclarir.

Les més candents són:

A) La manca de places públiques d'Educació Infantil a Ciutadella. Uns 28 al·lots han quedat sense plaça.

B) Les ràtios a Primària superen d'un bon tros les que marca la LOGSE, de forma especial a Ciutadella.

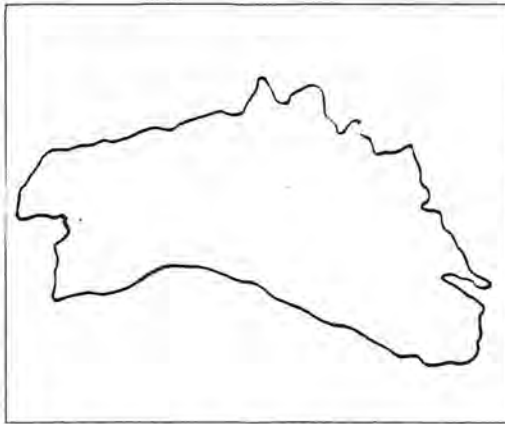
C) El poc paper que juga la Delegació del MEC a Menorca, a l'hora de rebre informació puntual, adjudicació de places, etc. S'ha d'aconseguir una Oficina delegada ben descentralitzada, la qual ha d'oferir uns bons serveis.

Altres qüestions:

Educació Infantil.- No s'ha ampliat l'oferta de places per al·lots i al·lotes de 3 anys, encara que hi hagi projectades certes ampliacions.

Educació Primària.- S'ha implan-

tat la Reforma de manera progressiva, i, amb certa "autonomia" s'han redactat els PCC, si bé les darreres instruccions de principi de curs, deixen por marge per l'autonomia dels centres.

Educació Secundària.- La majoria d'Instituts han anticipat la Reforma, els centres de Primària s'han adscrit als centres de Secundària (Ciutadella), però

aquest pas no es veu gens clar. Ens falta saber de manera definitiva quin serà el mapa escolar, i com es farà l'adscripció del professorat de Primària a Secundària. Cal exigir de l'Administració tota la informació pertinent, molt abans d'iniciar el procés.

Finalment, assenyalar que es fa necessària una bona planificació per part de l'Administració. Aquesta sempre estarà mancada, si no es consulten els estaments implicats en l'àmbit educatiu.

Per acabar, si bé no tenim totes les dades, sembla que els centres de Secundària hi ha hagut certs retalls de plantilles, els nous interins arribaran tard per dur una bona planificació a terme i l'ensenyament en llengua catalana, com sempre costa amunt, per causa de no exigir la titulació adient en el concurs de trasllats. □

STEI - MENORCA

editorial
MOLL

Torre de l'Amor, 4 Apartat 142
Tel. (971) 724176 Fax 726252
07001 Palma de Mallorca

Fins ara hi havia disponibles *Ansa per Ansa*, pel primer curs d'EGB, i la sèrie *CALIDOSCOPI (Llumeneret Blau, Alimara, Llauterna, Neó i Deiol 1,2 i 3)* que abarca des del primer cicle de Primària fins al primer cicle d'ESO -el segon cicle està cobert pels Giny 1 i Giny 2-.

Aquestes obres segueixen vigents i disponibles, però els autors i l'editor han cregut convenient d'iniciar una nova sèrie de Llenguatge que reculli totes les aportacions de la més moderna metodologia de l'ensenyament d'idiomes.

D'una part, el llibre *Ansa per Ansa*, del qual en són autors l'equip format per Elisabet Abeyà, Maria Fortuny, Assumpta Mascaró i el dibuixant Andreu Terrades, ha estat actualitzat. Ara té un nou format i ha quedat dividit en tres quaderns que faciliten la possibilitat d'usar-lo en cursos diferents, des de l'Educació Infantil fins al segon curs del primer cicle de Primària.

Per altra part, els components del Seminari de Didàctica del Català de l'ICE-CENC (A. Artigues, R. Bassa, M. Cabot, R. Díaz, J. Lladonet, i I. Pastor), autors de la sèrie *CALIDOSCOPI*, han iniciat una nova sèrie titulada *ALBA*, el primer llibre de la qual acaba de sortir i ve a ser l'equivalent del *Llumeneret Blau* que s'usava a segon curs del Cicle Inicial.

D'aquesta manera l'Editorial Moll ofereix al professorat la possibilitat de triar entre una sèrie ben coneguda i experimentada, que -com hem dit- seguirà disponible, i la nova sèrie *ALBA*.

NOVETATS
DE L'EDITORIAL MOLL
EN EL CAMP DE L'ENSENYAMENT
DE LA LLENGUA CATALANA

PITIÜSES: PRINCIPI DE CURS UN PROBLEMA SENSE SOLUCIONAR

Alfonso Herrero i Joana Torres

Si bé hem pogut observar una certa millora pel que fa a l'adjudicació de places pels mestres interins, hi ha altres problemes que ja ens són coneguts d'altres anys i que no arriben a solucionar-se.

PLANTILLES

En general, l'adjudicació de places ha estat ràpida i ha fet possible que a la majoria dels centres, les plantilles estiguessin completes el dia 1 de setembre, malgrat alguns problemes originats majoritàriament per habilitacions que no s'ajustaven a les necessitats dels centres.

Així i tot, no podem oblidar que a les Pitiüses hi ha una problemàtica especial pel que fa a les plantilles originades per:

a) Un elevat percentatge de professorat interí (molt superior al de Mallorca i Menorca).

b) Un sistema d'adjudicació de places que no afavoreix gens l'estabilitat del professorat interí als centres i, ni tan sols a les Pitiüses.

Tot això genera diferències molt grans als claustres d'un any a l'altre, impossibilitant, per tant, l'aplicació de projectes educatius i curriculars realment fiables; sense mencionar l'impacte negatiu a l'ensenyament en general que el canvi pràcticament anual de professorat representa.

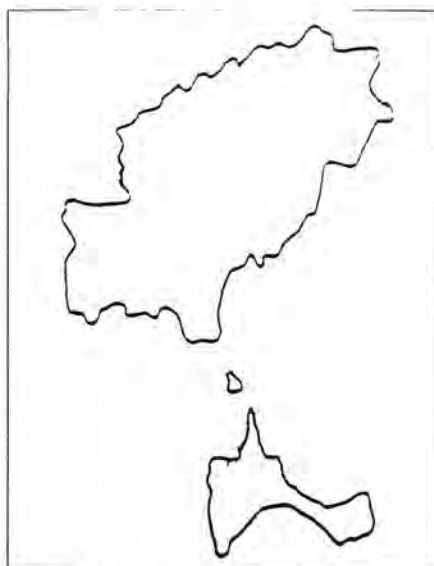
En aquest punt farem referència a unes declaracions del Sr. Director Provincial d'Educació, en les que deia que aquest problema d'instabilitat a les Pitiüses tan sols es solucionaria quan hi hagués suficients mestres nadius, posant de manifest una notable manca d'imaginació del responsable d'educació a les Balears.

D'altra banda, la LOGSE obliga a que els centres de Primària disposin de professorat especialitzat per a les àrees de Música, Llengua Estrangera i Educació Física. Bé, a les Pitiüses no és gens

difícil trobar centres que encara no tenen tots els especialistes que els pertoca, malgrat declaracions d'alguns polítics.

EDUCACIÓ INFANTIL

L'oferta de places d'Educació Infantil per a nens de 3 anys no ha cobert, ni de molt, la demanda existent i, els centres que contenen per primera vegada amb aquest nivell, no disposen del material necessari.

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

A l'Educació Secundària, els nous interins es contracten amb tan sols un dia d'antelació al començament del curs, cosa que dificulta notablement la coordinació i la planificació del treball anual.

ALUMNES: RÀTIO - INTEGRACIÓ

Les estadístiques no es poden interpretar com a veritats que afecten a tots els ciutadans per igual; això s'evidencia si parlem, per exemple, del descens de l'alumnat a l'ensenyament bàsic. A les Pitiüses, concretament, aquest descens no és del tot cert; de fet, podem trobar zones (Sta. Eulàlia del Riu, St. Antoni de Portmany o St. Carles de Peralta) on les ràtios són molt superiors als que la

LOGSE considera apropiats. A més, es dona la casualitat que centres d'alguna d'aquestes zones són centres d'integració, cosa que fa que el problema sigui molt més greu (hi ha aules amb els alumnes d'integració amb més de 25 i 30 alumnes).

EDUCACIÓ ESPECIAL

A l'illa d'Eivissa existeixen tres aules d'Educació Especial a tres centres de primària, i una aula d'aprenentatge de tasques a Secundària. El transport especial per aquests nins encara no s'ha posat en marxa aquest curs.

PROGRAMES EDUCATIUS ESPECIALS

Els programes de compensació educativa són especialment necessaris a les Pitiüses. Aquí, a més a més dels programes més coneguts (educació especial, integració educativa, A.C.N.Es,...) existeixen altres problemes derivats de la immigració, tant la procedent d'altres comunitats espanyoles, com la que ve d'altres països.

Hi ha un nombre considerable d'alumnes que necessiten una atenció especial per diferents motius (desconeixement de la llengua catalana, de la llengua espanyola -estrangers-, problemes de desarrelament social, d'escolarització, etc)

Aquests alumnes reben, fins ara, una atenció precària, a la majoria dels centres per manca de medis personals. Fins i tot, a centres que disposaven de projectes de compensació educativa, per atendre problemes d'aquests tipus, se'ls ha suprimit, sense prèvia explicació, el programa començat fa uns anys i han deixat alumnes en una situació sense cap mena de solució de continuïtat.

Tot el que hem dit fins aquí ens fa pensar que encara ens resta molt de camí a fer per arribar a un ensenyament de qualitat a les illes Pitiüses. □

FORMENTERA: AIXÍ ESTAN LES COSES

Vicenç García i Fuster

Mai no oblidaré aquella escena: a la seu de la Direcció Provincial, davant del tauló que anunciava els llocs de treball pel curs que havia de començar hi havia una mestra, tan llarga com era, estirada al terra.

Què havia passat? Devora el seu nom, al llistat de destins, posava: Sant Francesc Xavier (Formentera).

Aquesta anècdota resumeix la problemàtica que pateix Formentera quant a l'ensenyament: ningú, diré quasi ningú, vol anar a fer escola a Formentera.

Així, la inestabilitat del professorat esdevé el tret més característic de l'ensenyament a Formentera.

L'illa no es pot autoabastir de professors i professores nadius. Per això s'ha de recórrer al Concurs General de Traslats, amb el nomenament de professorat definitiu, i al col·lectiu d'interins i interines. Els primers, si arriben, contenen els dies per a poder tornar a concursar. Els segons, per la pròpia característica del col·lectiu, van canviant, si no d'illa, sí de centre, any rere any.

El de la mobilitat és un problema afegit al de la doble insularitat. Formentera, per la seva naturalesa d'illa petita, depèn quasi exclusivament de l'exterior, i tota la seva realitat està condicionada per aquest fet. I amb l'educació no se n'ha fet una excepció.

El professorat ha denunciat reiteradament aquesta situació. És per això que va manifestar la seva disconformitat reivindicant el següent:

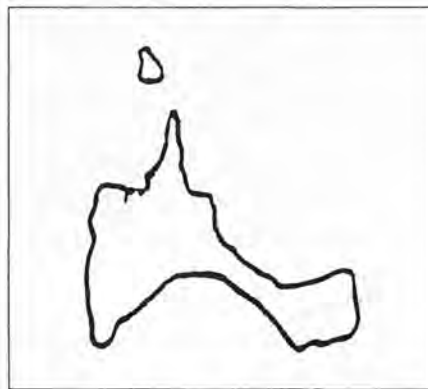
- Ampliar l'oferta de cursos de Formació (finalment, el curs passat n'aconseguien cinc, i per aquest curs n'hi ha ofertats altres cinc).

- Augment del Plus d'Insularitat.

- Sol·licitar per a tot el professorat no resident habitual a Formentera l'abonament per part de la Direcció Provincial d'almenys dos viatges per trimestre.

- La construcció d'un nou centre de Secundària.

- Denunciar les mancances que pateixen alguns centres de Formentera pel que fa al seu manteniment.

Tanmateix, el passat dia catorze més de sis-cents cinquanta alumnes encetaren el curs d'Educació Infantil i Primària amb relativa normalitat, ja que tot el professorat s'havia incorporat, tret de les insuficiències quant a manteniment: a

Sant Ferran encara funcionen amb estufes de butà i no hi ha espai per a la construcció d'un gimnàs; a Sant Francesc Xavier, després que la Direcció Provincial atorgàs cinc milions de pessetes per a la instal·lació de calefacció central que s'havia de dur a terme durant els mesos d'estiu, han obert les portes i han hagut d'espolsar les velles estufes -per si de cas-, a més de trobar-se la porxada sense sostre, l'edifici sense pintar i les persianes caient-se a trossos.

I amb tot això l'especialista de Música que continua sense aparèixer: és que segons per a què sembla que la LOGSE no ha arribat a Formentera.

Jo també vaig haver de patir aquesta situació, però a l'hora de passar balanç només us puc dir que mai no me'n penediré d'haver viscut i treballat durant cinc anys, possiblement dels millors de la meua vida, en una illa, ara record Villangómez, d'estanys, savines i sal. □

RAMON JAUME S.L. CONSTRUCCIONS

CARRER PARE CERDÀ, 107
07300 INCA
TEL. I FAX. - 88.08.08

ESTRUCTURES I ACABATS
REFORMES I AMPLIACIONS
ASSESSORAMENT TÈCNIC
CERTIFICATS D'HABITABILITAT
PRESSUPOSTOS
DISSENY

DESPRÉS D'UNES CONVERSES A LA FRESCA, a Portocolom

Pere Polo

Com cada any, a la terrassa del bar Es Tamarells, durant l'estiu i organitzat pel Centre Cultural de Felanitx i l'esmentat bar, es celebren les "Converses a la fresca". Un dels dimarts en què es celebraren, ens varen convidar, per parlar de l'educació a Mallorca, a Nadal Batlle (Rector de la UIB), Andreu Crespi (Director Provincial del MEC) i a mi, com a Secretari General de l'STEI.

Va ser una bona ocasió per rellegir el llibre del meu amic Pío Maceda "*La educación ante los grandes cambios culturales. Ideas para otro discurso educativo*", que m'ha servit per refrescar conceptes, fets i situacions que el temps sembla fer-nos oblidar. Vaig anar repassant moltes d'idees dels MRPs i principis del meu Sindicat. No vaig voler deixar passar l'ocasió per fer una sèrie de propostes.

És cert que moltes vegades, per no dir quasi sempre, prepares la participació en una taula rodona d'una manera determinada, però llavors les distintes aportacions et duen per altres camins. Així va passar a Portocolom. En principi volia recordar que contínuament ens demanam *Què i Com ensenyar*, però oblidam *Per a què ensenyar*, qüestió important per ésser aclarida tota vegada que els interessos diferents dels distints grups socials van configurant uns models educatius d'acord amb aquests interessos i amb l'ideal de persona que a cada moment es desitja formar.

Així podem parlar d'un model conservador i d'un altre progressista, que va concretar els seus postulats l'any 1975 amb "*La alternativa por la Escuela pública*". L'any 1976 la Conferència episcopal va fer públic el document "*Sobre los planteamientos de la Enseñanza*", en el qual els bisbes defensaven el pluralisme de centres front a la "pluralitat dins

cada centre".

La Constitució reflecteix el pacte dels dos models educatius. Del model progressista recull:

- drets dels pares i mares a intervenir en el control i gestió dels centres sostinguts amb fons públics,
- llibertat de càtedra,
- respecte a la llibertat de consciència,
- competència dels poders públics per garantir el dret de tots a l'educació a través de la programació general de l'ensenyança.

Del model conservador:

- dret dels pares a elegir la formació religiosa i moral,
- llibertat de creació de centres,
- finançament, si es compleixen els requisits legals.

El missatge educatiu conservador guanya nous adeptes a través d'idees tan atractives com la recerca de l'excel·lència relacionada amb la tesi que el nivell educatiu baixa a mesura que s'estén l'escolaritat.

Els governs conservadors acostumen a destacar en la seva política el dret de les famílies a elegir centre educatiu, elegir metge, etc. per sobre del dret a una bona educació i a una bona sanitat per a totes les persones.

El paper d'oferir aquest servei educatiu millor correspondria, en línies generals, als grans centres privats i a aquells centres públics que aconseguixin recursos per destacar sobre la resta, la qual cosa és possible en l'ensenyança superior mitjançant convenis amb empreses.

Les polítiques educatives conservadores debiliten greument la solidaritat entre sectors socials en la mesura en què els menys afavorits seguiran recorrent, per exclusió, a un servei públic descapitalitzat. Aquests polítics es recol-

zen en campanyes d'opinió que destaquen les deficiències del sector públic i no mencionen les del sector privat.

Pens que el que importa de veritat és saber quina és l'ensenyança bàsica que aquesta societat pot oferir a tots els seus homes i dones, i com assegurar una ensenyança bàsica de qualitat.

En aquests moments el sistema educatiu està immers en l'aplicació d'una reforma (LOGSE), que pretén una gran millora qualitativa del sistema, però difícilment s'aconseguirà si no hi ha canvis essencials de rumb. Una llei, per altra part, no acceptada pel Partit Popular, l'alternativa al poder de cara a les properes eleccions, segons les previsions i les enquestes. Per major contradicció, aquesta llei no únicament es acceptada per la Conselleria de Cultura del Govern Balear, sinó que en fa contínues referències en el seu "Model Educatiu propi". D'aquí es deriven una sèrie d'interrogants que em planteig en aquests moments. Què passarà amb l'aplicació de la LOGSE si guanya el PP? Mantindrà la seva contradicció amb les línies generals de la Conselleria. És necessària una clarificació entre ambdues. Crec que seria necessari un pacte interpartidista per garantir que l'aplicació de la LOGSE es dugui a terme en bones condicions econòmiques i qualitatives.

Voldria fer unes reflexions sobre el que crec necessari per a una reforma amb garanties i que no sigui només un canvi de nom.

Alguns aspectes bàsics de discussió sobre la implantació de la LOGSE.

1) Calendari d'aplicació

- S'ha de completar amb el finançament. Fins ara ja s'ha canviat tres vegades el calendari. Entre altres raons, les adduïdes han estat de tipus econòmic. Jo em deman en base a quin estudi de fi-

nançament s'ha quantificat la implantació de la Reforma. Qualsevol calendari sense finançament explícit és un recurs estratègic poc sòlid que planteja més dubtes que les que pretén aclarir.

- El retard del calendari ha provocat desmobilització de les forces progressistes que en el seu moment valoraren positivament alguns aspectes de la LOGSE, però que actualment dubten del compromís de l'Administració.

- Anticipació "en condicions" i en consonància amb el marc general. No s'ha d'anticipar la Reforma sense les degudes condicions de recursos personals, materials i funcionals.

Aquestes condicions es poden concretar en:

- Plantilles.
- Formació del professorat
- Treball d'informació i formació amb les famílies.
- Estimular la elaboració de materials curriculars.
- Afavorir l'autonomia dels centres.

2) Mapa Escolar

No s'ha d'entendre el Mapa Escolar només com el número de llocs escolars, aules o centres d'un territori. Aquesta és una concepció excessivament restrictiva.

Per a l'STEI, el Mapa Escolar hauria de recollir tots els aspectes que configuren a un territori "l'organització del Sistema Educatiu":

- Planificació 0 - 18 anys
- Conjunt de modalitats educatives (ensenyança obligatòria, pre i post obligatòria, ensenyances especials, artístiques, de persones adultes, etc. excepte les universitàries).
- Conjunt de serveis de recolzament extern als centres: inspecció, centres de recursos, equips multiprofessionals, cprs,... etc. necessaris per desenvolupar els objectius que es marquin.

És essencial la participació de tota la

Comunitat Educativa en l'elaboració del Mapa Escolar. Primer, en l'elaboració i discussió dels criteris generals a cada una de les comunitats autònomes. Aquests criteris haurien d'incloure el model de centres, criteris de distribució territorial, planificació de serveis de recolzament, plans d'anticipació, etc.

Aquesta consulta s'hauria de fer a través dels Consells Escolars de cada àmbit territorial, per la qual cosa instam a la Conselleria a crear el Consell Escolar de la Comunitat Autònoma i el de cada illa, així com la dels consells escolars municipals.

Pensem que aquesta consulta és prèvia a qualsevol proposta de Mapa Escolar. En les circumstàncies actuals, però, hi ha una manca de propostes del MEC, per una part; mentre, per altra, curiosa-

ment van sortint a través de la premsa els centres de Secundària, de manera espontània i al millor licitador.

Quins criteris hauriem de seguir respecte a l'oferta de places públiques i privades?

La planificació pública s'ha de fer en base a l'objectiu de garantir una oferta suficient per cobrir la demanda actual i la que previsiblement existirà a cada territori.

L'escola concertada ha de seguir els mateixos criteris que l'escola pública en l'oferta de places, tot evitant situacions de discriminació segons el tipus d'escola o de separació de comunitats escolars per raons econòmiques o de diversitat de l'alumnat.

En la concreció del Mapa Escolar a cada territori (ciutat, comarca, illa, comunitat autònoma) s'hauria de garantir la participació dels representants de la comunitat educativa a través de les organitzacions representatives (sindicats, associacions, etc.) Participació que té com a objectiu assegurar la presència de distintes sensibilitats, preocupacions o situacions característiques que puguin afavorir el desenvolupament del Mapa Escolar. S'han de prevenir la informació, els terminis i la temporalització.

3) Inspecció Educativa

Si pretenem reformar el sistema educatiu vigent no podem oblidar la importància que en ell hi ha de tenir la Inspecció Educativa. Aquesta ha estat tradicionalment associada a la funció de control de l'ensenyança. El control sobre "el que és l'ensenyança" sol reduir-se a una funció de comprovació del compliment ("sobre el paper", en la major part de les ocasions: anàlisi de les programacions, plans de centre, memòries i estadístiques sobre el rendiment acadèmic) de les directrius sorgides dels ambients burocràtics administratius del Sistema Educatiu.

Des de l' STEI pensam que l' ensenyança com a servei públic demanda procediments de control, amb les següents finalitats, entre d'altres:

- Oferir als ciutadans descripcions justificades sobre com funciona el servei públic que anomenam ensenyança.

- Oferir als professionals marcs de reflexió sobre el que és l' ensenyança i sobre les possibilitats i limitacions del que podria ser.

- Oferir al sistema polític una base real d' informació des d' on es puguin prendre les decisions.

¿Qui hauria de dur a terme aquest control de caràcter avaluatiu, descriptiu i de diagnòstic sobre les condicions d' ensenyança en el nostra sistema educatiu? Les Inspeccions Educatives? Els Consells Escolars, o altres òrgans depenents d' organitzacions col·lectives amb l' assistència d' equips d' especialistes i investigadors de l' educació, externs a l' Administració?...

4) Jornada

Per últim, un dels temes tabú en l' organització del treball escolar del nostre sistema educatiu: la jornada escolar. Hauriem de pensar en un altre tipus d' horari per tal de poder dur a terme una escola activa, basat en la reducció del temps lectiu en benefici del no lectiu, per poder realitzar les adequacions curriculars, la reflexió sobre la pràctica, la formació permanent, activitats de coordinació, feina tutorial, treball amb famílies d' alumnes, etc.

Hem de prendre consciència que el temps sense alumnes no és un benefici personal, sinó un temps imprescindible per dur a terme el pla de centre i canviar l' estil de treball dels centres.

Un dels errors administratius és, precisament, de detallar al màxim el temps dedicat a cada àrea, mentre que les activitats no lectives simplement s' enumeren.

Un altre tema es refereix a si la jornada ha de seguir essent partida o si té més avantatges la jornada continuada. El fet que la jornada dels professors del centres públics i els privats - especialment d' aquests- sigui diferent complica les co-

ses, tota vegada que es mantenen diferències importants.

Els horaris actuals eren vàlids per als alumnes d' aquell tipus d' escola transmissora de coneixements que obligava a aprendre a tots els nins al mateix ritme. Però amb la LOGSE es pretén que hi hagi ritmes distints, en la mateixa mesura que són diferents els ritmes individuals.

Aquests ritmes inflexibles fan difícil el treball participatiu que comporta la recerca de dades informatives, el debat i la valoració de les conclusions.

Seria interessant separar l' horari dels alumnes de l' horari del professorat.

5) Transferències en matèria educativa i normalització lingüística

Un cop més reclamam l' assumptió plena de les competències educatives, ja. La planificació i la gestió del nostre sistema educatiu és clau per a una aplicació coherent de la Reforma al nostre territori: disseny curricular propi, acceleració del procés de normalització lingüística; en definitiva, impuls d' uns projectes educatius que s' adequin als nostres trets culturals i geogràfics.

Són molts els temes de discussió que tenim pendents en el nostre sistema educatiu. Sembla que cada vegada ens acostam més a una organització per decret i amb menys participació i consens.

Des de l' STEI esperam que aquests punts serveixin per a la reflexió i per intentar la participació de tota la comunitat educativa. □

Més de 10.000 residents* ja han escollit

Viatges sa Tramuntana

Per qualitat:

- ...d'ofertes
- ...de serveis
- ...d'informació

Carrer 31 de desembre, 12
Tel: 204600. Fax: 204450
Palma de Mallorca

*Dades corresponents a la temporada 91

BREU CRÒNICA DE L'ESCOLA SINDICAL DE TENERIFE

Biel Caldentey

L'Escola Sindical del curs 1993-94 de la Confederació d'STEs es va celebrar al Puerto de la Cruz (Tenerife), del 12 al 16 de juliol de 1994.

La programació es va fer d'acord a una triple finalitat:

A. Reflexió educativa i sindical,

B. Debat de la ponència sobre El Model Sindical Confederal i Assembleari, de cara a la celebració del VI Congrés Confederal (I Part),

C. Reunions orgàniques per preparar les properes Eleccions Sindicals, tant a l'ensenyament públic com al privat.

A. La reflexió educativa i sindical va girar entorn a l'exposició crítica del que comporta el nostre lloc de treball docent (la proletarització del nostre paper social, tesi defensada i il·lustrada per la companya Marta Jiménez Jaén, professora de Sociologia de l'Educació de la Universitat de La Laguna i membre del S.T.E.C. (Sindicat de Treballadors/es de l'Ensenyament de Canàries). Una segona xerrada es va centrar sobre el model jerarquitzant de l'actual model d'organització escolar, a càrrec de la companya de STEE-EILAS (Euskadi), Amaya Burgoa Echaburu. La companya del STE-PV, Àngels Martínez Bonafé va desplegar una reflexió crítica respecte a "L'avaluació, democratització i qualitat del sistema educatiu", sobre les idees centrals de la qual ens estendrem una mica degut al seu interès.

Va distingir una triple concepció de l'avaluació: **tecnocràtica** (avaluar l'eficàcia de la "instrucció" escolar), **burocràtica** (recerca de la informació per a establir un control a través del Cos d'Inspecció) i **democràtica** (que implica una avaluació "qualitativa" del procés educatiu, que s'interroga sobre els "indicadors" de qualitat i propugna un tipus de professorat investigador.

L'avaluació democràtica és la posició dels moviments i organitzacions progressistes de l'ensenyament. Cal impulsar la participació social i de la comunitat escolar, cal situar el debat ideològic com la tasca de formació central del professorat per a conquerir l'autonomia, tant en el disseny com a l'execució de la planificació ideològica.

Va realitzar una crítica del Disseny d'Institut d'Avaluació de la Qualitat de l'Ensenyament per la seva orientació tecnocràtica i política. L'Institut avaluarà bàsicament l'assumpció d'ensenyances

tiu que valoratiu); l'Administració Central i les Autònòmiques no impulsen un model de participació/incidència qualitativa dels Consells Escolars en l'anàlisi del Sistema Educatiu. No fomenten el debat, tota vegada que no hi pressupost per a aquesta funció.

Així, doncs, la democràcia és més de "súbdits" i "clientelar" que de ciutadans/es al si de totes les institucions i al teixit social. La democràcia de ciutadans/es implica individus que gaudeixen d'informació, capacitat crítica i possibilitat de negociar els seus interessos.

Acte inaugural de l'Escola Sindical

mínimes per part de l'alumnat; la seva composició és política (MEC/Consellers d'Educació) i sancionaria informes "tècnics" emesos per un comitè d'experts. No intervé per a res el Consell Escolar d'Estat. De fet el paper institucional del C.E.E. és més tecnocràtic que crític (elaboració d'un informe anual sobre la situació del sistema educatiu, més descrip-

Cal impulsar el Debat Escolar al si dels Claustres, a través del Moviments en Defensa de l'Ensenyant i del Sistema Educatiu.

El company Javier Gurrpagai, del Sindicat de Treballadors/es de l'Ensenyament d'Aragó (STEA) i membre del Secretariat Confederal dels STEs va realitzar una crítica del "discurs oficial sobre

la Formació Professional”.

La seva exposició es va centrar en els següents postulats:

1r. La vinculació entre reforma del mercat laboral i reforma de la Formació Professional.

2n. La interrelació entre “qualificació” del professorat/alumnat i el paper social dins el mercat laboral.

3r. La interdependència entre qualificació de la força de treball i l’estructura “organitzativa” de l’empresa.

4t. La reproducció de la jerarquització (funcional, acadèmica) social al si dels centres de Secundària.

5è. L’assumpció del valor de canvi de les titulacions: el mercat regula el valor de les titulacions al si del sistema educatiu.

En definitiva, la seva reflexió va mostrar el paral·lelisme entre els canvis econòmics i les modificacions de la Formació Professional.

El company, membre de l’STE-PV i vinculat als MRPs, Albert Sansano va explicar l’alternativa progressista a la formació oficial, institucional i tecnocràtica. Una formació lligada als centres, als plans elaborats pels propis usuaris, plans territorials de necessitats formatives, descentralitzats, lligats als grups i organitzacions de formació d’un àmbit determinat.

B. VI Congrés Confederal (I Part).

En el marc de l’Escola Sindical els més de 180 Delegats i Delegades dels Sindicats de la Confederació varen debatre la Ponència sobre El Model Sindical Confederal i Assembleari que nosaltres representam. El debat fou ric, intens

i profitós. Ens reafirmarem en la idea que el nostre model sindical, malgrat la crisi social participativa, s’ajusta a les necessitats dels treballadors i les treballadores de l’ensenyament i és un model útil per al conjunt de la classe treballadora. El nostre caire confederal garanteix l’equilibri respectuós entre la sobirania territorial de cada Sindicat i l’harmonització de les polítiques d’àmbit estatal.

dels treballadors i les treballadores de l’ensenyament són els nostres arguments per aconseguir un suport creixent.

També volem agrair als nostres companys i companyes del Sindicat de Tenerife pel seu esforç en l’organització de l’Escola Sindical, així com per la combinació entre treball, que fou molt, i oci, que, com sempre, fou menys del que desitjam a l’altura del mes de juliol.

Un esdeveniment desagradable fou que al decurs d’aquesta Escola Sindical va morir el pare del nostre company del STEC, Manolo Marrero.

PD.- Un cop escrita aquesta crònica de l’Escola Sindical, ja al mes d’agost ens arribà la tràgica notícia de la mort d’un company extraordinari, Melchor Botella Martínez (en aquesta revista li dedicam un petit homenatge). El que subscriu aquesta crònica no pot oblidar la seva -no ho podia imaginar- darrera conversa amb ell. Era el diumenge, dia 17 de juliol, a Puerto La Cruz, poques hores abans d’abandonar l’illa, quan intercanviarem els nostres projectes de vacances estiuenques i ell -com sempre, tan compromès- em va indicar a Bolívia a fer un viatge cultural/solidari. I allà, desgraciadament, va trobar la fi del seu viatge existencial. □

Membre de la Comissió Executiva de l’STEI i del Secretariat Confederal d’STEs

Membres de l’STEI, assistents a l’Escola Sindical

Aquesta primera part tindrà continuïtat després del procés d’Eleccions Sindicals.

C. Sobre Eleccions Sindicals va girar una part important de l’Escola Sindical:

- Disseny de la Campanya Confederal.
- Discussió i debat sobre les nostres propostes confederals.
- Anàlisi de la Reforma de la Normativa Electoral (l’STEI va aportar dos documents sobre les modificacions de la normativa: Estatut dels Treballadors).

Els participants a l’Escola Sindical vàrem constatar que el canvi de normativa electoral afavoreix les Centrals Sindicals clàssiques. Malgrat tot, però, els assistents ens vàrem convèncer que el nostre treball quotidià als centres de treball i el nostre respecte a les decisions

Llengua i Literatura

- DIAZ, A.-DOMÈNECH, C.-NAVARRO, A.**
Guia didàctica. Itineraris de literatura.
1994, 142p. 1.500pts.
- CASTELLANOS, C.-JOAN R.**
Llengua i variació.
1994, 85p. 830pts.
- BASSA I MARTIN, E.**
Literatura infantil catalana i educació (1939-1985).
1994, 391p. 3.750pts.
- VALRIU I LINÀS, C.**
Història de la literatura infantil i juvenil catalana.
1994, 252p. 1.700pts.

Música

- GENERALITAT DE CATALUNYA**
Ensenyaments musicals elementals.
1994, 172p. 2.000pts.
- SANUY, M.**
Aula sonora. Hacia una educació musical en primària.
1994, 206p. 2.520pts.

Reforma

- FERNANDEZ, M.A.**
Proyecto curricular del primer ciclo de la educación infantil.
1994, 320p. 2.200pts.
- FERNANDEZ, D.-ALMOHALLA, J.M. (I ALTRES)**
Proyecto curricular de educación secundaria obligatoria.
1994, 374p. 2.600pts.

Organització

- RAMOS, Z.-RODRIGUEZ CARREÑO, M.**
Organización de los Institutos de Educación Secundaria.
(Reglamento orgánico)
1994, 451p. 3.250pts.

Avaluació

- VERDUGO, M.A. (DIR.)**
Evaluación curricular. Una guía para la intervención psicopedagógica.
1994, 762p. 6.750pts.
- VILLAR ANGULO, L.M. (COORD.)**
Manual de entrenamiento: evaluación de procesos y actividades educativas.
1994, 495p. 3.575pts.

Història i teoria de l'educació

- LOZANO, C.**
La educación en los siglos XIX y XX.
1994, 223p. 1.845pts.
- FULLAT, O.**
Política de la educación. Politeya - Paideia.
1994, 248p. 2.300pts.
- COMPAYRÉ, G.**
Herbart. La educación a través de la instrucción.
Mèxic 1994, 97p. 1.375pts.

Formació

- MONERO, C. (COORD.)**
Estrategias de enseñanza y aprendizaje.
Formación del profesorado y aplicación en la escuela.
1994, 192p. 1.900pts.

Octubre '94 Novetats

Innovació Pedagògica

- SANCHO, J.-MA (I ALTRES)**
Aprendiendo de las innovaciones de los centros. La perspectiva interpretativa de investigación aplicada a tres estudios de casos.
1993, 382p. 1.700pts.

Antropologia i Educació

- VELASCO, H.M.**
CASTAÑO, F.-J.
DIAZ DE RADA, A. (EDITORS)
Lecturas de antropología para educadores. El ámbito de la antropología de la educación y de la etnografía escolar.
1994, 461p. 3.000pts.

Educació Especial i Integració

- RODRIGUEZ, N.**
Tu puedes. La azorosa historia de los minusválidos en el deporte.
1994, 271p. 3.450pts.

Educació Primària

- POZUELO, L.**
RODRIGUEZ, M.A.
Proyecto curricular del area de inglés.
Educación Primaria.
1994, 161p. 1.960pts.

Educació Secundària

- SANCHEZ, S.**
BARRUECO, A (I ALTRES)
Manual del profesor de educación secundaria.
1994, 379p. 2.750pts.

Embata
Llibres

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre
Tel. 71 33 50 Fax 72 04 44 • 07002 Palma de Mallorca

- CORBALÁN, F.**
Juegos matemáticos para secundaria y bachillerato
1994, 271p. 2.425pts.
- DEL RIO, J.**
Lugares geométricos. Cónicas.
1994, 203p. 2.225pts.
- KILPATRICK, J.**
RICO, L.
SIERRA, M.
Manual del profesor de educación secundaria.
1994, 207p. 2.225pts.

Orientació Escolar i Professional

- MONTANÉ, J. / MARTINEZ, M.**
La orientación escolar en la educación secundaria. Una nueva perspectiva desde la educación para la carrera profesional.
1994, 304p. 2.575pts.
- CAÑETE, A. / FRANCI, J.**
Suport educatiu a la inserció professional.
1994, 125p. 1.760pts.

Fitxes Reforçament

- CALSINA, C.**
Ejercicios para el aprendizaje lector. Vol. 5º
1994, 153p. 1.450pts.
- YUSTE, C. / GARCIA, N.**
Refuerzo y desarrollo de Habilidades Mentales Básicas. Atención Selectiva. Percepción viso-Espacial.
1994, 111p. 1.350pts.

Psicologia Educativa

- GRANELL, C. / VIVAS, E. (I ALTRES)**
Rechazo escolar. Análisis funcional y posibles estrategias de prevención.
Mèxic 1993, 215p. 1.980pts.
- MATIAS, V. / RIVERA, R.**
Psicotécnica pedagógica teórica y práctica.
Mèxic 1994, 373p., 2.750pts.

Psicologia Evolutiva

- NAVARRO, J.**
Models i teories del procés d'envelliment humà.
1994, 126p. 995pts.
- AGUIRRE, A. (ED.)**
Psicología de la adolescencia.
1994, 352p. 3.500pts.
- MACÍAS-VALADEZ, G.**
Introducción al desarrollo infantil. Génesis y estructura de las funciones mentales.
Mèxic 1994, 322p. 2.970pts.
- SCHAFFER, H.R.**
Decisiones sobre la infancia. Preguntas y respuestas que ofrece la investigación psicológica.
1994, 265p. 2.200pts.
- BERMEJO, V. (EDITOR)**
Desarrollo cognitivo.
1994, 511p. 3.9456pts.

Avaluació Psicològica

- ARCE, C.**
Técnicas de construcción de escalas psicológicas.
1994, 200p. 2.575pts.

UNA EXPERIÈNCIA D'EDUCACIÓ EN VALORS: EL PROGRAMA DE SOLIDARITAT ESCOLAR AMB LA INFÀNCIA LLATINOAMERICANA

Pere Polo

La preocupació de les autoritats educatives i del professorat cap al que hom denomina **educació en valors** presenta un interès creixent a Espanya durant els últims anys. Tres sembla que són les motivacions bàsiques d'aquest interès:

- la pèrdua d'influència de la religió catòlica dins la nostra societat i la necessitat conseqüent de substituir els seus valors tradicionals per altres de nova factura que donin sentit ètic a la tasca educativa.

- la importància dels mitjans de comunicació social com a agents transmissors

de la Reforma Educativa actualment en marxa a tot l'estat. Un d'aquests postulats incideix precisament en el tractament de les actituds i valors com a component essencial del currículum.

Dins aquest marc innovador es situa el PROGRAMA DE SOLIDARITAT AMB LA INFÀNCIA LLATINOAMERICANA que el Comitè Espanyol de l'Unicef i la Fundación Cooperación y Educación (FUNCOE) ha desenvolupat durant el curs escolar 1993-94 a la Comunitat de Castilla-La Mancha. La iniciativa i la major part del seu finançament provenen de les autoritats educati-

UNICEF i FUNCOE, varen perfilar des de l'inici del disseny del PROGRAMA una sèrie de criteris generals que resultaven necessaris per avançar en la seva articulació. Després de les revisions pròpies de tota experiència educativa i de la corresponent avaluació en l'acció, aquests criteris es poden resumir avui en els següents punts:

1.- Malgrat que els destinataris capitals del PROGRAMA són els escolars dels darrers cursos de l'educació primària (12-14 anys), sembla convenient d'ei-xamplar també la seva influència cap al professorat, als pares d'alumnes i la societat en general. Amb la seva generalització es reforça el compromís solidari.

2.- Interessa sobretot una sensibilització cap al valor de la solidaritat, entesa aquesta com un deure de justícia entre tots els pobles i persones del món.

Per aconseguir una sensibilització profunda i ben arrelada es requereix temps i esforç per part dels estudiants. Lluny d'altres campanyes puntuals amb objectius semblants, el PROGRAMA DE SOLIDARITAT s'estén durant tot el curs acadèmic, amb vocació de continuïtat, i incorpora tasques formatives molt diverses.

3.- La formació intel·lectual, tot i ser important, no constitueix l'única estratègia educativa. El Programa desenvolupa també, amb similar intensitat, compromisos d'acció, de forma que els estudiants s'iniciïn en l'assumpció de responsabilitats proporcionals a la seva edat i projectin cap a la pràctica els seus coneixements, sentiments i inquietuds.

4.-L'aplicació del PROGRAMA a les aules s'ha concebut amb caràcter transversal, és a dir, es pretén que els estudiants rebin els missatges solidaris des de distintes perspectives i a través de professors diferents.

Això requereix el compromís d'un

Concentració multitudinària d'escolars participants al Programa a Alcázar de San Juan

sors de cultura, transmissió que fins no fa gaire era patrimoni quasi exclusiu de l'escola. En conseqüència, desplaçament de la tasca docent cap a nous camps d'aprenentatge, entre ells l'educació en valors.

- la lenta però progressiva penetració entre el professorat dels postulats de

ves d'aquesta Comunitat. Així mateix es compta en tot moment amb el recolzament i ajut econòmic de les autoritats de l'Estat, concretament dels ministeris d'Educació i d'Assumptes Socials.

ELS CRITERIS BÀSICS

Les institucions organitzadores,

ampli sector del professorat, la qual cosa només és possible si aquest percep el Programa com un element més de treball de fàcil inserció en les seves tasques ordinàries. Hi ha, per tant, una clara intenció de no distorsionar excessivament la marxa normal del curs.

5.- Per aconseguir l'interès del professorat s'ha de fer un plantejament atractiu i innovador que connecti amb els seus desitjos i necessitats més sentides. És per això que el PROGRAMA es va proposar:

- destacar la importància de l'escola en la consecució del valor educatiu de la solidaritat amb els desvalguts.

- proporcionar al professorat partici-

pant mitjans i instruments de formació específica sobre el tema.

- accentuar l'autonomia dels centres en el desenvolupament del PROGRAMA dins un nucli organitzatiu comú.

- subministrar abundants materials didàctics, útils per a la seva aplicació immediata a l'aula, si així ho decideixen els professors.

Entre els puns anteriors no és difícil descobrir alguns dels principals postulats de l'Educació per al Desenvolupament. En aquest marc, efectivament, pretén situar-se el Programa de Solidaritat. Es cerca, en conseqüència, una educació cooperativa i no competitiva, que planegi situacions de conflicte com estratè-

gies didàctiques prioritàries, que es preocupi per la comprensió global d'un món interrelacionat, que generi empatia cap a altres persones i cultures, compromís amb la lluita per un món més just i solidari.

ELS CONTINGUTS I LA SEVA ORGANITZACIÓ

El Programa s'articula en torn a tres grans nuclis d'intervenció pedagògica que corresponen a altres nivells de compromís solidari creixent. Cada un d'aquests nuclis es desenvolupa durant un trimestre del curs i la seva successió defineix la planificació general del Programa:

ESTRUCTURA DEL PROGRAMA

FASE 1. CONÈIXER.

CONEIXEMENT DELS PROBLEMES DE LA INFÀNCIA

La Fase 1 pretén un aprenentatge, en el seu sentit més ampli dins l'àmbit escolar, dels problemes derivats dels desequilibris mundials, especialment relatius a la infància i més particularment de la llatinoamericana. Ens trobam aquí amb la idea que el primer pas per a l'adquisició profunda de valors és precisament el coneixement dels problemes relacionats amb aquests valors.

La seva organització passa per tres espais educatius que van del que és general al més concret:

1.1. Aproximació als problemes de la infància mundial. Es desenvolupa a través d'un Pla d'activitats que cada centre estableix a partir de materials que

proporcionen UNICEF i FUNCOE.

1.2. Estudi de la infància llatinoamericana. Posada en pràctica a l'aula d'una Unitat Didàctica sobre el tema, de caràcter interdisciplinari, també facilitada per les institucions organitzadores.

1.3. Estudi profund sobre casos concrets de Llatinoamèrica. Estudi de casos seleccionats que seran objecte de cooperació (fase 3) i amb els que s'estableix des d'aquest moment un intercanvi de correspondència escolar.

FASE 2. COMUNICAR

PROJECCIÓ CAP EL MEDI ESCOLAR I SOCIAL

És de suposar que els aprenentatges de la Fase 1 hauran produït en els estudiants un desig d'entrar en acció. El Programa entén que la primera manifesta-

ció d'aquesta actitud favorable ha de ser la comunicació als altres dels sentiments propis. Aquesta comunicació s'estén cap als companys més propis, cap als pares i familiars i cap al medi social accessible.

La Fase 2 s'organitza entorn a dos espais:

2.1. Certamen i exposició de treballs. Es convoca un certamen no competitiu en diferents modalitats: contes, cartells, aferratines, etc. Tots els treballs es presenten en exposicions itinerants.

2.2. Campanya de sensibilització. Cada centre escolar, tot seguint orientacions d'UNICEF i FUNCOE, organitza i posa en pràctica una campanya de sensibilització escolar i social sobre el tema de la solidaritat: programes de ràdio, espais en la premsa, repartiment de targetes, etc. La campanya finalitza amb un DIA DE LA SOLIDARITAT en què tots

els participants es concentren a una localitat de la regió i es manifesten pels seus carrers.

FASE 3. COOPERAR

COOPERACIÓ AMB LA INFÀNCIA LLATINOAMERICANA

S'aborda ara la Fase de major compromís solidari, la cooperació amb aquells casos concrets que han estat en la primera Fase I i amb els que s'ha de mantenir un intercanvi de correspondència que ha generat un coneixement i sim-

dores. Enviament dels fons recollits als seus destinataris.

REFERÈNCIES SOBRE ELS RESULTATS OBTINGUTS PEL PROGRAMA A LA COMUNITAT DE CASTILLA-LA MANCHA

- La participació en el Programa en aquesta Comunitat s'ha xifrat en uns 120 centres, uns 370 professors i més de 8.000 alumnes, dades molt considerables (al voltant del 20%) si es considera la llarga durada del Programa i el treball que suposa per al professorat. És signifi-

- Una dada especialment rellevant és l'alta participació en totes les modalitats del Certamen escolar (Fase 2) i en el Dia de la Solidaritat. Malgrat les distàncies, més de 6.000 alumnes es concentraren a Alcázar de San Juan i mostraren en tot moment el seu entusiasme en aquest acte important del Programa, que va comptar amb la presència de la Premi Nobel de la Pau, Rigoberta Menchú.

- Les Memòries elaborades pels centres indiquen la realització de variats i excel·lents treballs tant per a la Campaña de Sensibilització (Fase 2), com per al Programa de Cooperació (Fase 3). Abunden els programes de ràdio, setmanes culturals amb el tema de fons de la solidaritat, repartiment de targetes solidàries, mercadets per a la venda d'objectes realitzats en el propi centre, etc. En definitiva, un extens repertori que mostra l'interès de tots els participants.

- A la fi el Pla de formació del Professorat ha tingut també una excel·lent acollida. Al voltant del 75% dels professors participants en el Programa han rebut formació en alguna de les modalitats del Pla.

Aquest èxit del Programa de Solidaritat ha tingut el seu reflex en l'interès de les autoritats educatives, tant de l'Estat com de diverses Comunitats Autònomes, la qual cosa permet d'augurar-li un bon futur. De moment està assegurada la seva continuïtat a Castilla-La Mancha (incloent el seu aprofundiment en un 2n. nivell) i a la Comunitat de Madrid (on es va iniciar en el passat mes de febrer). Està en projecte la seva implantació aquí, a Balears, al mateix temps que en el País Valencià i Aragó, i es té l'esperança que el Programa s'introdueixi en altres Comunitats al llarg dels propers anys. □

Rigoberta Menchú, Premi Nobel de la Pau, en el Dia de la Solidaritat

patia mutus. Es tracta de casos escolars d'especial necessitat a Guatemala, Hondures, El Salvador i Bolívia.

La cooperació s'interpreta com l'enviament d'una ajuda econòmica i l'aprofundiment en la correspondència, tot ampliant-la en la mesura que sigui possible amb treballs escolars, petits objectes d'artesanía, etc.

3.1. Elaboració d'un programa d'ajuda. Els centres escolars, amb orientacions i suggeriments de UNICEF i FUNCOE, elaboraran un programa destinat a la recollida de fons.

3.2. Realització del programa. Posada en pràctica del programa amb el recolzament de les institucions organitza-

catiu que aquesta participació no ha baixat durant el procés (més aviat, s'han produït incorporacions), tot i que les tres fases tenien caràcter voluntari.

- Les avaluacions realitzades relatives a la qualitat dels materials, organització, interès de l'alumnat, etc. ens ofereixen dades molt positives en tots els casos. Destaquen aquí tan sols que a la pregunta: "Val la pena seguir en el Programa?", el 100% del professorat ha manifestat que sí que val la pena.

- En aquest mateix sentit satisfactori es situen les constants observacions sobre la pràctica dutes a terme pels organitzadors del Programa i pels Assessors dels Centres de Professors.

COMITÉ ESPANYOL DE L'UNICEF

FUNDACIÓ COOPERACIÓ I EDUCACIÓ
(FUNCOE)

--	--	--	--

PROGRAMA DE SOLIDARITAT ESCOLAR AMB LA INFÀNCIA LLATINOAMERICANA

Coordinació del programa a Balears:
ESCOLA DE FORMACIÓ EN MITJANS DIDÀCTICS

FITXA D'INSCRIPCIÓ

NIVELL	INTRODUCCIÓ	☐
	PERFECCIONAMENT	☐

DADES DEL CENTRE

Nom	_____
Adreça	_____
	_____ Telèfon _____
CEP d'adscripció	_____
Nombre de grups-classe que participaran en el programa:	
6è EGB	_____ 7è EGB _____ 8è EGB _____ ESO _____
Altres nivells (especificar) _____	
Nombre d' alumnes que participaran en el programa:	
6è EGB	_____ 7è EGB _____ 8è EGB _____ ESO _____
Altres nivells (especificar)	<input type="text"/>

PROFESSORAT INTERESSAT EN PARTICIPAR EN EL PROGRAMA

(Si no hi ha suficient espai, fer relació a part)

NOM I LLINATGES	Àrea i nivell que imparteix
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

PLA DE FORMACIÓ

Professorat participant en el PROGRAMA que desitja, provisionalment, participar també en el PLA DE FORMACIÓ.

(Indicar modalitat preferida)

NOM I LLINATGES	MODALITAT		NOM I LLINATGES	MODADALITAT
1.			6.	
2.			7.	
3.			8.	
4.			9.	
5.			10.	

OBSERVACIONS I SUGGERIMENTS

--

Enviar les butlletes d'inscripció al FAX 4156540.

Per a més informació cridau al telèfon 418626

OPOSICIONS AL COS DE MAESTRES 1995

PREPARACIÓ DEL TEMARI GENERAL

INICI: 16 - 1 - 95

FINAL: 5 - 6 - 95

SESSIONS: 25

DURADA DE CADA SESSIÓ: 3 hores

HORARI: 18 a 21 hores, dilluns i dimecres (1er trimestre)
dilluns (2^{on} trimestre)

GRUP MÍNIM: 20 ALUMNES

LLOC: Escola de Formació en Mitjans Didàctics
Marià Canals, 13 07005 PALMA
Tel. 418626 Fax. 415640

METODOLOGIA: A cada sessió es tractarà 1 tema del TEMARI GENERAL (ANNEX IV). Constarà d'una exposició de 2 hores i un debat d'una hora, com a norma general. Cada tema o grup de temes estarà a cura d'un especialista de l'àrea o matèria corresponent

PREU DEL CURS: MATRÍCULA: 25.000 PTS (Afiliats STEI)
30.000 PTS (No afiliats)

INFORMACIÓ I MATRÍCULA:

Escola de Formació en Mitjans Didàctics
Marià Canals, 13 07005 PALMA
Tel. 418626 Fax. 415640

DE 9 A 14 HORES I DE 16 A 21 HORES

Data límit de matrícula: 22 de desembre

ESCOLA DE FORMACIÓ
EN MITJANS DIDÀCTICS

CURS DE FORMACIÓ DE PROFESSORS DE LLENGUA ANGLESA:
LA LLENGUA ANGLESA A L'ENSENYAMENT PRIMARI

PROFESSORA: CAROL WILLIAMS

DURADA: 50 HORES 30 hores presencials i 20 hores a distància.

HORARI: DIMECRES DE 18 A 20,30 HORES

DIRIGIT : A professores i professors d'ensenyament primari.

DATA D'INICI: 16 de novembre

MATRICULA: FINS AL 9 DE NOVEMBRE A L'ESCOLA DE FORMACIÓ EN MITJANS DIDACTICS. MARIA CANALS, 13 07005 PALMA TEL 418626 FAX 415640
DE 9 A 14 I DE 16 A 21 HORES. MATRICULA GRATUÏTA.

TEMARI:

MODUL I

Metodologia. Introducció al concepte de la metodologia i al de mètode. S'examinaran els distints models a l'ús i es procurarà arribar a la presa de decisions respecte a l'adaptació d'aquests models a les característiques de l'entorn educatiu balear.

MODUL II

Disseny curricular. La redacció d'objectius, el disseny segons conceptes, procediments, actituds i valors, la redacció dels objectius referencials/ els criteris d'avaluació.

A quin tipus de programació d'aula ens condueix el model constructivista ?

Elaboració d'una unitat didàctica, basada en la realitat dels participants en el curs.

MODUL III

El material didàctic.

Com elegir un llibre de text ?

Com treballar amb llibre i sense llibre ?

La interdisciplinarietat.

El material per atendre la diversitat.

MODUL IV

L'avaluació.

L'avaluació formativa i sumativa.

La investigació a l'aula com a part de l'avaluació formativa.

L'autoavaluació (del professor i de l'alumne).

El desenvolupament curricular.

GOVERN BALEAR

Conselleria de Cultura, Educació
i Esports

Palma de Mallorca, octubre de 1994.

Benvolguts companys i companyes:

Vos adjuntam la programació del primer trimestre de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics i aprofitam l'avinentesa per comunicar-vos el canvi de domicili al carrer de Marià Canals, 13 07005 de Palma Tel. 41 86 26 i Fax 41 56 40.

També vos adjuntam la relació del material que tenim a la vostra disposició i que podeu sol.licitar a la mateixa adreça.

Ben cordialment,

Tomàs Martínez i Miró.

PD: MATERIAL DISPONIBLE

- ELS JOCS OLÍMPICS	CICLE SUPERIOR I EEMM
- DE S'ESTANYOL A CALA PI
PASSANT PER S'ESTALELLA	3ER CICLE DE PRIMARIA,
CICLE SUPERIOR I EEMM
- APUNTS DE JARDINERIA	3ER CICLE DE PRIMARIA,
CICLE SUPERIOR I EEMM
- EUROPA	3ER CICLE DE PRIMARIA,
CICLE SUPERIOR I EEMM
- ELS SECTORS ECONÒMICS
DE LES BALEARS	2ON I 3ER CICLE DE
PRIMARIA, CICLE SUPERIOR
I EEMM.

ESCOLA DE FORMACIÓ
EN MITJANS DIDÀCTICS

TALLER D'ESCRITURA

DESTINATARIS: PROFESSORAT D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA I PRIMER CICLE DE SECUNDÀRIA.

DATES: 7, 9 I 11 DE NOVEMBRE DE 18,30 A 21 HORES

LLOC: ESCOLA DE FORMACIÓ EN MITJANS DIDÀCTICS. MARIÀ CANALS, 13 PALMA.

OBJECTIU: PROPOSAR TÈCNiques DE TREBALL PER AL DESENVOLUPAMENT DE LA COMPOSICIÓ ESCRITA EN ALUMNES DE 8 A 14 ANYS.

CONTINGUTS: EL TALLER D'ESCRITURA: UNA MANERA DE TREBALLAR PER APRENDRE TREBALLANT.
REPERTORI DE PROPOSTES DE TREBALL PER APLICAR A L'AULA.

METODOLOGIA: LA PRÒPIA D'UN TALLER: EXPLICACIÓ, PRESENTACIÓ DE MODELS, REALITZACIÓ D'ACTIVITATS, POSADA EN COMÚ.

PROFESSORA: ANUNCIACIÓ ALBELLA. LLICENCIADA EN FILOLOGIA HISPÀNICA. DEPARTAMENT D'ORIENTACIÓ I INVESTIGACIÓ D'ANAYA.

MATRICULA: FINS EL 31 D'OCTUBRE A L'ESCOLA DE FORMACIÓ EN MITJANS DIDÀCTICS CARRER MARIÀ CANALS, 13 07005 DE PALMA TEL.418626 FAX 415640 PERSONALMENT, PER FAX O PER TELÈFON DE 9 A 14 I DE 17 A 21 HORES MATRÍCULA GRATUÏTA.

COL.LABORA:

DELEGACIÓ A PALMA DE MALLORCA

C/ Marià Canals, 13 - 07005 Palma de Mallorca - Balears - Espanya
Telèfon: Nacional (971) 418626 - Internacional (31-71) 418626
Fax: Nacional (971) 415640 - Internacional (31-71) 415640

OPOSICIONS 1995 COS DE MESTRES ESPECIALITAT EDUCACIÓ INFANTIL

PREPARACIÓ DEL TEMARI ESPECÍFIC

INICI: 26.1.95

FINAL: 13.6.95

SESSIONS: 25

DURADA DE CADA SESSIÓ: 3 HORES

HORARI: DIJOUS DE 18 A 21 HORES (1ER TRIMESTRE)
DIMARTS I DIJOUS DE 18 A 21 HORES (2on TRIMESTRE)

GRUP MÍNIM: 20 ALUMNES

LLOC: ESCOLA DE FORMACIÓ EN MITJANS DIDÀCTICS.
MARIÀ CANALS, 13. 07005 PALMA. TEL. 418626 FAX. 415640

PREU DEL CURS: MATRÍCULA 25.000 PTS (AFILIATS A L'STEI)
30.000 PTS (NO AFILIATS)

MATRICULATS AL CURS DE TEMARI GENERAL: 10% DE DESCOMPTE

INFORMACIÓ I MATRÍCULA: ESCOLA DE FORMACIÓ EN MITJANS
DIDÀCTICS. MARIÀ CANALS, 13 TEL. 418626 FAX 415640
DE 9 A 14 HORES I DE 17 A 21 HORES.

DATA LIMIT DE MATRÍCULA: 12 DE GENER DE 1995.

Què opinen els qui treballen a l'ensenyament privat

En un moment de canvis educatius com aquests en què tant s'exigeix als professionals de l'educació, sense res a canvi, calia saber quina era l'opinió d'aquests sobre temes tan conflictius com la democratització dels centres, l'aplicació de la normativa vigent, l'actuació de l'Administració Central i de l'Autonòmica, quina és la seva consideració respecte a la LODE després de quasi 10 anys de la seva publicació, quines són les perspectives de futur de cara a la LOGSE ...

Per tal de poder descobrir les respostes a aquestes qüestions l' STEI es va proposar d'elaborar una enquesta, que en un principi s'ha realitzada dins el sector de l'ensenyament privat.

L'enquesta es va passar a les darreries del curs escolar 92-93 a la majoria de treballadores i treballadors dels centres privats i privats concertats d'EGB, BUP, FP i, a una bona part de centres d'Educació Infantil tant de Mallorca com de Menorca i d'Eivissa.

L'objectiu de l'enquesta era que afloressin a la llum pública l'àmplia gamma de problemes, inquietuds, frustracions i esperances que hem anat detectant entre aquests treballadors de l'ensenyament privat en la nostra tasca diària de més d'una dècada de treball sindical.

L'ENQUESTA CONSTA:

- D'un apartat referit al perfil humà predominant, el tipus de centre on es treballa, el nivell educatiu i tipus de jornada que es realitza
- Un altre fa referència a temes relacionats a política educativa, sobretot a aspectes de la LODE, la LOGSE i al Model Educatiu propi de les Illes Balears.
- Un altre aspecte és el que fa referència a la formació.

- D'altre a la situació laboral.
- Un altre apartat és el que hem denominat Conveni- Negociació col·lectiva.
- El darrer és el que es refereix a les organitzacions sindicals.

TRETS A DESTACAR

Apartat 1

A) Predomini femení, no com a característica pròpia del sector de l'ensenyament privat, sinó de l'ensenyament en general, i més als nivells educatius en els que ha estat elaborada l'enquesta.

B) El grup d'edat predominant entre el professorat és el comprès entre els 36-45 anys.

C) El 90 % dels treballadors i treballadores de l'ensenyament privat estan a centres religiosos concertats.

D) I també un 90% treballen a jornada completa, sobretot els que ho fan al nivell d'Educació Infantil i Primària. Malgrat que encara es donen certs casos de professors que treballen a jornada par-

cial a tres o quatre centres diferents de secundària.

E) La mitjana d'estabilitat en el mateix centre de treball és d'uns quinze anys d'antiguitat.

Apartat 2

POLÍTICA EDUCATIVA

Cal ressaltar el nivell de frustració preocupant que planeja entre els treballadors del sector, sobretot pel que fa a la democratització dels centres. Tot el que s'esperava de la LODE en l'aspecte d'àmplies millores generals no s'ha aconseguit.

La majoria d'enquestades i enquestats consideren que els Consells Escolars, vertaders dinamitzadors de la democratització dels centres educatius no compleixen la seva funció. Malgrat tot, un 48% està d'acord en la composició del Consell Escolar.

No obstant s'ha d'esmentar que també opinen que els Concerts Educatius han

servit per millorar les condicions laborals del professorat i que el pagament delegat al professorat per part del MEC n'és una bona prova.

El personal de serveis i administració considera que no té les mateixes possibilitats de participació i decisió com els docents que formen part del Consell Escolar.

ANALOGIA RETRIBUTIVA

Es considera que l'acord d'analogia retributiva no s'ha acomplit, i és un dels motius més incipients del malestar del sector. Que veu com any rera any que el seu salari es va allunyant cada vegada més del sou dels companys i companyes que treballen en el sector estatal.

ALUMNAT

Els Centres escolaritzen, llevat dels grans col·legis de Ciutat, els nins i nines de l'entorn.

La majoria organitza activitats extraescolars. Segons els casos aquestes activitats les realitzen monitors o monitores contractats, d'altres vegades, sobretot als centres petits les duu a terme el mateix professorat del centre.

Prop d'un 60% dels enquestats consideren que aquestes activitats són una font de finançament de l'escola.

MEC

La majoria d'enquestats considera que una bona part de culpabilitat de la frustració del professorat la té el MEC, que no controla suficientment els centres privats concertats, i els permet mantenir una sèrie d'irregularitats de tot ordre: elevades ràtios, horari excessius, activitats extraescolars encobertes, subcontractes.

LOGSE

Més de la meitat considera que la LOGSE significarà un canvi en el sistema d'ensenyament i, estan d'acord que la Llei farà canviar els plantejaments pedagògics i posar-ne en pràctica de nous. Sobre aquests plantejaments una majoria considera que ha de tenir:

- salaris més alts.
- formació adient.
- més coordinació.
- més material.

MEPIB

Més de la meitat desconeixen el Model Educatiu propi de les Illes Balears, però els qui el coneixen el valoren com a projecte positiu.

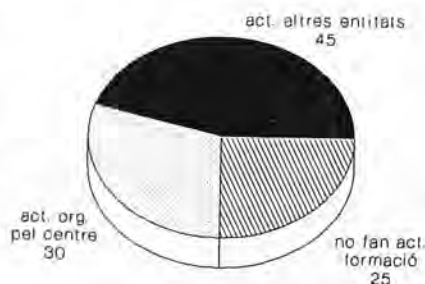
Transferències Educatives. Un 50% consideren que l'assumpció de competències educatives millorarà la formació del professorat. Però el mateix tant per cent no creu que tenint-les millorin les condicions laborals.

Així hi tot, un 60% considera que amb les transferències es possibilitarà tenir un currículum més arrelat a l'entorn de l'alumnat.

Apartat 3 FORMACIÓ

Més del 75% han fet o fan activitats de formació. D'aquests, un 30% assisteixen a les organitzades pels centres; el 45% restant realitzen la formació mitjançant altres entitats.

Activitats de Formació

Aquesta formació la valoren en un 57% com adequada.

El nivell de valoració dels cursos que s'han fet ha estat positiu i, es considera que s'ha millorat bastant la tasca docent, amb la seva aplicació.

Més d'un 55% consideren que és molt necessària l'actualització professional perquè incideix en la qualitat de l'educació, perquè s'ha d'estar al dia i a més consideren que eleva el nivell d'autoestima.

Més d'un 50% rep informació sobre

els cursos que organitza l'Administració Educativa.

Un 75% considera que la formació hauria de ser organitzada per l'Administració Educativa, el 25% opina que ho hauria de ser per altres entitats. Però, així i tot, més de la meitat dels enquestats considera que el MEC hauria de finançar la formació organitzada per l'entitat titular.

Es dona una confrontació en la qüestió de quan s'hauria de dur a terme la formació, ja que un 50% opina que hauria de ser dins l'horari lectiu, mentre que l'altre 50% restant diu que hauria de ser dins l'horari complementari. El que sí és clar, és que uns i altres defensen que la formació s'ha de realitzar dintre de l'horari laboral.

Els temes preferits a l'hora de la formació són els que fan referència a la Reforma Educativa.

Els enquestats que formen part del col·lectiu del personal d'administració i serveis consideren majoritàriament que la formació és necessària com a mitjà de promoció en el seu treball.

Apartat 4 SITUACIÓ LABORAL

El 40% dels enquestats acabaren els estudis fa més de 15 anys, i duen al centre una antiguitat també de 15 anys.

El 90% tenen un contracte laboral fix. La titulació que predomina en el sector enquestat és la diplomatura en EGB, malgrat hi hagi un 30% amb llicenciatura universitària. Cal esmentar que també ens trobam amb professorat que té altres titulacions no específiques de la docència.

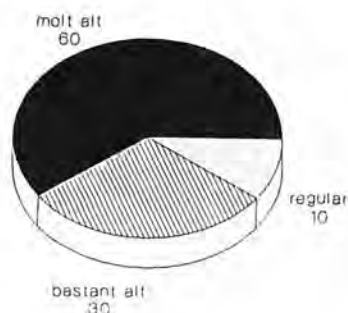
Dins els ítems que fan referència al grau de satisfacció que els dona el treball docent cal dir que:

La majoria dels enquestats tenien la intenció de dedicar-se a l'ensenyament. A la pregunta: "l'ensenyament és un treball que t'agrada?" El 60% respon "molt alt". El 30% ho fa dient "bastant alt" i el 10% contesta que "regular".

El grau de complaença en el treball que realitzen els enquestats és valorat per un 50% com "alt", un 10% el valora com "molt alt" i un 20% opinen que és "sufi-

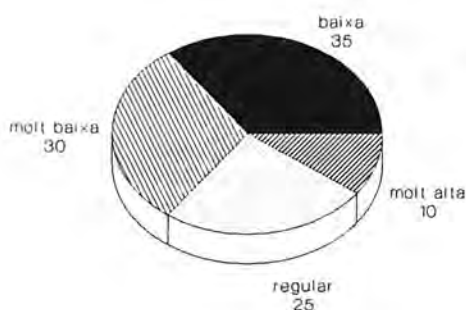
cient" i un altre 20% ho fan dient que el consideren "baix".

Grau d'acceptació personal de la teva feina

Quant a la valoració social dels treballadors de l'ensenyament és bastant negativa i pessimista, el 35% respon que la tasca docent es valora com a "baixa", el 30% considera que ho és com a "molt baixa", un 25% com a "regular" i un 5% com a "molt alta".

Valoració social de la tasca docent

Malgrat aquestes consideracions anteriors, a la qüestió sobre si es canviaria de treball, el 70% respon negativament, un 20% no es defineix i un 5% ho fa positivament.

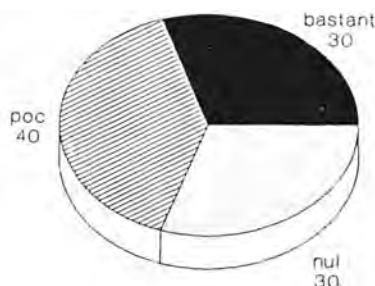
Apartat 5 NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA

El 90% dels enquestats defensen el sol conveni que reguli tot el sector de l'ensenyament privat. La resta defensa el contrari, és a dir, diversos convenis per als diferents subsectors.

La majoria saben quin és el conveni que se'ls aplica, però admeten en un 40% que coneixen "poc" l'articulat del conveni, un 30% el coneixen "bastant".

Quant a la pregunta que fa referència al conveni autonòmic: el 75% està d'acord en tenir un conveni autonòmic, un 15% no ho accepta i un 20% no es defineix.

Grau de coneixença del seu conveni

Els temes prioritaris a l'hora de negociar el conveni, per orde de preferència són :

- Salaris.
- Jornada.
- Formació
- Milliores socials.
- Vacances.
- Jubilacions.
- Contractació i permisos.

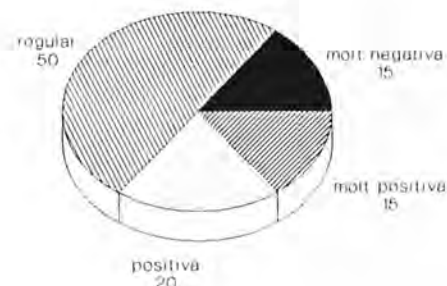
Apartat 6 ORGANITZACIONS SINDICALS

L'últim bloc d'ítems respon a la valoració de la labor sindical.

Solament un 35% creu que els sindicats defensen els interessos dels treballadors, el 50% dels enquestats respon que just ho fan alguns.

L'avaluació del treball sindical és considerada per un 50% "regular", 20% "positiva", un 15% com "molt positiva" i un 15% com a "molt negativa".

Valoració del treball sindical

A la pregunta de si els sindicats tenen en compte l'opinió dels treballadors a l'hora de prendre decisions: el 60% responen que ho fan alguns d'ells, un 20% opinen que "sí", un 5% diuen que "no" i un 15% ho desconeix.

Malgrat l'esmentat abans, es considera per una majoria (85%) la necessitat d'afiliació.

La informació que els interessa, la reben mitjançant els sindicats un 80% dels enquestats, seguida del que es transmet pels companys i companyes, dels mitjans de comunicació i finalment pels titulars del centre.

Pel que fa a quines són les tasques més valorades de la labor sindical en destaquen :

- l'assessoria laboral.
- la funció reivindicativa.
- la informativa.
- la gestora.
- serveis.

.....

Els Concerts Educatius a les diverses comunitats autònomes

Quan l'STEI va dedicar un Plenari al tema monogràfic de les transferències educatives ho feu tenint en compte el marc legal i les propostes a fer a la Conselleria d'Educació i al MEC.

Dins l'ampli ventall de propostes hi ha la qüestió dels concerts educatius, dels anomenats centres concertats, és a dir l'STEI es demana quina política desenvoluparà la Conselleria d'Educació de la nostra Comunitat respecte als Centres Concertats?

Actualment totes les Comunitats Autònomes amb transferències plenes en educació mantenen la triple xarxa educativa. Pel que fa a la xarxa de centres concertats en totes les Conselleries d'Educació es segueixen les línies globals del Reial Decret 2377/1985, de 18 de desembre del Reglament de Normes Bàsiques sobre Concerts Educatius. Però cal esmentar algunes petites caracterís-

tiques pròpies d'algunes Comunitats. Així la Junta d'Andalusia segueix la mateixa normativa que ha desplegat l'esmentat R.D. en el territori del MEC, el mateix ha fet la Generalitat de Catalunya. La Generalitat Valenciana ha elaborat normativa pròpia referent a les activitats complementàries, la resta de normativa es dimana del R.D. del MEC. A Galícia el que ressalta dels mòduls de concerts educatius, com a característica pròpia, és que la partida dedicada a cobrir les despeses de manteniment es satisfà en base no a les unitats concertades que tinguin els Centres, sinó que es liquida a tots per igual, tant si es tenen moltes o poques unitats. Posats en contacte en la Conselleria d'Educació de la Xunta ens informaren que això era motivat perquè consideraven que era molt més factible el finançament d'un centre gros que el d'un centre petit.

A Canàries s'ha legislat normativa

pròpia referent a les activitats complementàries, despeses de funcionament, professorat de suport i educació especial. A l'inici dels concerts educatius no s'havia pressupostat la part del salari del professorat concertat referida al plus d'insularitat. Després de les demandes corresponents, la CA canària va haver de pressupostar partides noves per poder abonar íntegrament el salari del professorat concertat.

Pel que fa a la Comunitat Navarra la majoria de normativa segueix la del MEC, però com a especificitat hem de destacar l'acord salarial segons el qual el professorat concertat té un salari superior a la resta de docents concertats de l'estat espanyol, que oscil·la entre un 5 i 8 % més.

A Euskadi es segueix també la normativa general, però amb especificitats pròpies. □

Butlleta de subscripció a PISSARRA ¹

Nom: Adreça:

núm: pis: C.P. Població Tel:

Se subscriu a PISSARRA al preu anual de 1400 pts que abona mitjançant:

taló bancari o gir postal a nom de l'STEI
càrrec al compte bancari o d'estalvi ²

(1) Els afiliats a l'STEI reben PISSARRA de franc

(2) En aquest cas heu d'emplenar l'ordre bancària

ORDRE DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Caixa/Banc Oficina Digits N° compte

Adreça banc C.P. Població.....

Sr. Director:

Sou pregat d'atendre a partir d'aquesta data i fins nou avís els rebuts que us presentarà el **Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes (STEI)** amb càrrec al meu compte indicat.

, de de 199

(signatura)

SOBRE LA VARIACIÓ DIALECTAL I LA LLENGUA ESTÀNDARD A L'ENSENYAMENT I A L'ÚS PÚBLIC

Jaume Corbera Pou

ELS DIALECTES I LA LLENGUA ESTÀNDARD

L'existència de varietats lingüístiques, geogràfiques o socials (anomenades també "dialectes", sense gens de sentit pejoratiu), fet natural a totes les societats del món, no es contraposa ni s'ha de contraposar a l'existència d'una llengua estàndard assumida per tota la comunitat nacional. Això no obstant, la coexistència de l'estàndard amb els dialectes pot ser problemàtica quan, de fet l'estàndard s'identifica clarament amb un dialecte concret, quan s'ha imposat --per via més o menys pacífica i natural o per via de la força-- als altres i ha esdevengut "la llengua de referència". És el cas, per exemple, de la llengua italiana (dialecte original de Florència), la llengua castellana (dialecte original de les classes altes de Castella Vella) i la llengua francesa (dialecte original de la burgesia parisenc del XVIII). En canvi, la coexistència pot ser fàcil, és a dir, sense crear tensions interdialectals, quan l'estàndard no s'identifica amb cap dialecte concret, sinó només amb unes situacions i uns registres. És el cas ben clar de l'àrab, llengua formalment molt distant de tots els dialectes àrabs moderns, geogràfics i socials, encara que té els seus orígens remots en els parlars del centre d'Àrabia del segle VII. Una llengua com l'alemany (o com l'occità medieval dels trobadors) està al terme mig: no s'identifica amb cap dialecte geogràfic, però sí amb un dialecte social original, el dialecte de la cort i la cancelleria dels emperadors bohemis del segle XIV, a Praga.

La llengua catalana estàndard està també a un terme mig entre els dos models exposats. Si bé no es pot dir que s'identifiqui plenament amb cap dialecte concret --sobretot en qüestió de pronúncia--, sí que es veu que es basa principalment en el dialecte geogràfic de la

Catalunya oriental, algunes solucions del qual, però, han estat substituïdes, matisades o completades amb les dels altres dialectes reconeguts com a catalans. Amb tot, hi ha actualment una forta pressió per part de determinats sectors de Catalunya-Principat, amb una visió molt localista de la llengua i de la nació, perquè l'estàndard s'identifiqui de cada vegada més amb el parlar de les classes mitjanes de Barcelona.

La posició d'aquests sectors recolza en l'argument que una llengua estàndard ha de tenir unes possibilitats molt restringides, que ells fan coincidir amb uns trets molt locals. Aquest argument és compartit per altres sectors que discrepen, però, amb la localització excessiva del model. Hom argumenta que no és possible en cap cas el polimorfisme o el *polilexisme*, partint sempre de l'exemple de llengües molt centralitzades i reduccionistes, com el francès o l'espanyol. En aquest punt és bo tenir en compte una llengua de tant de prestigi i de tant d'ús mundial com és l'anglès, en el qual coexisteixen perfectament establerts estàndards regionals diversos:

anglès britànic: *neighbour*
anglès nord-americà: *neighbor*

anglès britànic: *I have got*
anglès nord-americà: *I have gotten*

anglès d'Anglaterra: *It needs washing*
anglès d'Escòcia: *It needs washed*

anglès del nord d'Anglaterra:
You need your hair cutting
anglès del sud d'Anglaterra:
You need your hair cut

anglès britànic:
lift, railway, motor-car, petrol
anglès nord-americà:

elevator, railroad, automobile, gasoline

L'existència d'aquestes formes regionals d'estàndard no fan mal, evidentment, a l'ús de la llengua ni al sentiment d'unitat lingüística dels angloparlants; en canvi, acosten a varietat de més prestigi al dialecte local, amb la qual cosa es senten més còmodes. Res no impedeix, per tant, que també en català puguin existir unes formes regionals de l'estàndard --no forçosament coincidents amb les regions polítiques--, que incorporin particularitats dels dialectes geogràfics corresponents, la qual cosa no ha de significar una compartimentació dels trets lingüístics ni una promoció de la desunió entre els diversos parlars. Així, i com a mer exemple mínim, són perfectament compatibles *espatlla i espallla, frit i fregit, som anat i he anat, nin i nen, ca i gos, cuixot i pernil, pool i galleda*.

DIALECTES I LLENGUA ESTÀNDARD A L'ENSENYAMENT I A L'ÚS PÚBLIC

Els parlars catalans, en conjunt, es troben actualment a un moment molt delicat, a un estat alarmant de depauperació en tots els seus components, sobretot a causa de la interferència de les llengües dominants dels estats en què estam inclosos. Les generacions més joves tenen una competència lingüística catalana bastant deficient, en general, i això fa que s'expressin pobrament i amb nombrosos barbarismes, fonètics, morfològics, sintàctics i lèxics. És, així, enormement important la responsabilitat de tots aquells qui, o bé a l'ensenyament o bé als mitjans de comunicació o bé per l'ús públic publicitari, informatiu, etc., transmeten unes pautes en l'ús "correcte" de la llengua.

En aquest aspecte, és indispensable que aquestes persones sàpiguen clarament conformar el model adequat i correcte de llengua, cada una dins el seu

àmbit. I un dels components essencials d'aquests criteris ha de ser la sensibilitat cap a la diversitat genuïna i lícita de la parla popular.

Tant els ensenyants com els assessors, etc. han de ser capaços, per una banda, de discernir aquells fets de llengua legítims, encara que particulars, d'aquells espuris o indesitjables; i han de ser capaços, per altra banda, de fer per recuperar aquells mots, girs i expressions que, sent ben vàlids i correctes, han estat arraconats en l'ús de la majoria per altres mots, girs i expressions de clara procedència externa. Es tracta d'impeidir que la llengua continuï degradant-se i empobrint-se, per un costat; i de recuperar en la consciència del parlant, per una altre costat, la dignitat de la pròpia expressió, fent-li superar el profund complex de diglòssia que segles de repressió lingüística li han deixat ben marcat, diglòssia en relació a una llengua externa, primer, i en relació a una altra varietat geogràfica del propi àmbit històric-cultural, després.

M'he referit ja a aquesta qüestió, dins l'ensenyament, al meu escrit *¿Quina llengua per a l'escola?*¹. A les citacions d'il·lustres pedagogs i sociolingüistes que hi podeu trobar, reclamant, sobretot dins el marc escolar, el respecte per a la variació natural i genuïna dels parlars dels infants, hi vull afegir el crit d'alerta i la reivindicació de dos estudiosos dels dialectes catalans:

"L'empobriment del lèxic i la misèria expressiva és alarmant entre les generacions més joves. A la desaparició dels mots específics del pallarès o del Pirineu, cal afegir-hi la marginació d'altres de nord-occidentals (padri, timonets,

estalzi...), els quals són substituïts pels orientals corresponents. Gràcies als llibres de l'escola, als contes i als dibuixos de la tele, la canalla pallaresca cada dia veuen volar més ocells, però menys moixons. D'altra banda, com a la resta dels Països Catalans, el castellanisme lèxic i el calc semàntic van fent forat sense parar. Ningú no en fa gaire cas, i

Els riquets valencians, els al·lots mallorquins i els nois catalans, parlem la mateixa llengua: el català.

això que en passa cada una, de l'alçada d'un campanar!... (...)

L'escola -especialment en les disciplines d'Història, de Geografia, de Ciències Naturals i de Llengua- hauria d'estar tan arrelada a cada indret com els arbres que es veuen des de les finestres de l'aula. Els mestres de llengua que treballen a la comarca haurien de tenir molt clar que no es pot ensenyar de la mateixa manera la llengua catalana en un poble del Pirineu que, per exemple, a la Plana de Vic, que una cosa és la normativa escrita i una altra de molt diferent, la uniformitat. És evident que

*el mestre que en un poblet de la Vall de Cardós diu a la canalla que un animal que mossega i remena la cua es diu perro, enganya les criatures. Ara bé, aquell altre que els diu que hi ha una herba que fa olor, la qual rep el nom de furigola, tampoc no els diu tota la veritat"*²

"...Però també aquesta [l'opció catalana de l'educació] pot suposar un perill notable per a la supervivència dels parlars andorrans: la imposició d'una estandardització a ultrança, associada a un rebuig -subtil i indirecte, si es vol- dels trets diferencials autòctons. Hi fóra desitjable i molt convenient, en conseqüència, l'assoliment d'una educació catalana que fos respectuosa amb les varietats rurals, amant a protegir la genuïtat dels parlars no urbans.

L'oficialitat del català de què gaudeix Andorra, no ens ha de sobtar i molt menys escandalitzar, actua també com a factor causant d'empobriment dels seus parlars històrics. És una problemàtica, com la de l'educació i els mitjans de comunicació, comuna als Països Catalans, i convé que tant el Govern com els ciutadans siguin conscients que la promoció exclusivista d'un estàndard oral pot contribuir al progressiu arraconament dels dialectes.

Convé que l'obsessió per la consecució d'una llengua unitària i homogènia, però també, ai las!, única, no ens faci perdre el nord: la coexistència harmònica de l'estàndard amb les variants de parla, la convivència normal de modalitats i registres lingüístics diversos. El centralisme idiomàtic més o menys conscient que s'aplica des de diferents òrgans de govern provoca la pèrdua, aparentment insensible, de la vitalitat dels dialectes. La premsa, la ràdio, els llibres... són agents d'aquesta uniformització. La normalitat lingüística promo-

guda des de l'Administració massa sovint va unida a una normativització que esdevé excloent de varietats i -en el cas d'Andorra- d'unes formes "pagesivoles" que, per contra, caldria revitalitzar, perquè hi rau l'essència de puresa i singularitat ancestrals de tot un poble. Ningú no dubte avui en dia que l'estàndard és imprescindible per a la supervivència del català com a llengua de cultura, però l'hem de fer compatible, des d'una posició respectuosa i sensible, amb els parlars autòctons".³

Les paraules dels dos autors pareixen ben clares i entenedores, i segurament no cal afegir-hi més retòrica. Però crec que encara ho paga recordar unes paraules del mestre de la nostra dialectologia, el Dr. Joan Veny, a les pàgines del mateix número d'"Escola Catalana" citat abans:

"Miri, l'ensenyament del català em sembla que s'hauria de realitzar a partir d'unes modalitats acostades a la llengua real del nen, del xiquet, de l'al·lot, i d'una manera progressiva atansar-se a

aquesta llengua més general. Perquè jo crec que ha de sofrir una gran frustració un nen tortosí... que en la seva llengua habitual diu "lo xiquet minja maçanes", i que si es troba amb un mestre excessivament normativista li dirà que no n'ha encertada ni una, que s'ha de dir "el nen menja pomes"; sense que cap d'aquestes paraules correspongui a la realitat de la llengua del nen. Aleshores jo crec que com que aquesta realitat representada per aquesta frase és viva, correspon a unes vivències d'aquest noi, és genuïna i catalana..., per tant val la pena de no desdenyar-les des del principi. Ara, a mesura que pugem de nivell, cal donar a conèixer que el nen menja pomes".⁴

El clam pel respecte de la diversitat dialectal, no enfrontada amb una unitat estàndard capaç de reconèixer-la i assumir-la, és de cada dia més generalitzat i insistent. Per això els ensenyants, i també els correctors, assessors, etc., han de procurar recollir aquesta inquietud i aquesta actitud, entenent que la norma-

litat ha de ser, precisament, aquesta; que "correcció" no implica "uniformització"; que "normalització lingüística" no implica "destrucció dialectal". Amb poques paraules i uns exemples, val la pena esforçar-se perquè els mercats mallorquins i valencians vinguin *fraules* en lloc de "fresses", o perquè els pares catalano-occidentals i balears tinguin els infants dins *bresos* en lloc de dins "cunes"; però és absurd pugnar (conscientment o inconscient) perquè els "niguls" siguin "núvols" o els al·lots (els "nois?") es "gronxin" en lloc d'"engronsar-se". Això darrer només duu a la confusió i, al capdavall, a la defunció, □

Notes:

¹ A "Escola Catalana", 293, Pàgines 32-35. Barcelona, octubre de 1992

² COLL, P. *El parlar del Pallars*. Barcelona, Empúries, 1991. Pàgines 103-104 i 109-110.

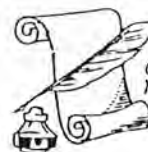
³ RIERA I RIERA, M. *La llengua catalana a Andorra. Estudi dialectològic dels seus parlars rurals*. Andorra, Institut d'Estudis Andorrans, 1992. Pàg. 24.

⁴ "Escola Catalana", 293, Pàg. 30

Libres
Material Didàctic

C/ Obispo Carrasco, 1
Tel: 39 17 69 - Fax: 30 05 53
07800 Eivissa

Sa Copisteria CB

C/ Call, 5 i 6 Palma 07001
Tel: 71 96 63 Fax: 72 17 86

FOTOCÒPIES EN COLOR 100 ptes

En ple Centre Històric

- Fotocòpies
- Multicòpies
- Fotocòpies en color
- Còpies de plànols
- Plastificacions
- Enquadernació ràpida
- Revistes i fullets
- Impressió làser
- Impremta ràpida
- Termografia
- Servei de telefax
- Fotocòpies en paper ecològic reciclat 100%
- Venda de paper reciclat
- Servei de recollida i entrega a domicili
- Professionalitat total

ELS VIDRES DEFORMATS

Les llengües i els models escolars

Joan Melià

Aquest article ja va ser publicat a *El Mirall* (núm. 64 set-oct 1993). Així i tot pensam que continua essent vàlid i més ara que tant s'està discutint el model d'escola per a les Illes Balears. Tot el que s'hi afirma continua vigent. L'única cosa que ha canviat és que la recent ordre permet que puguin donar-se situacions situables entre les columnes D i H. Tenint en compte que el punt de partida és el que s'assenyala a la columna K, és obvi que el seguiment de models normalitzadors pels centres continuarà essent l'excepció. Sobretot tenint en compte que no hi ha cap acció institucional o de govern que hi ajudi, com demostra la recent i trista intervenció del president Canyelles al Senat.

Segons sembla, per causes totalment alienes a la llengua i a l'escola, darrerament hem pogut veure que des de la premsa i la política estatals s'ha iniciat una forta campanya d'intoxicació contra la llengua catalana i el model escolar del Principat de Catalunya.

Els qui coneixen la situació real de la llengua catalana a l'escola i a tots els àmbits socials del seu territori difícilment es podien imaginar que per fer aquesta classe d'atacs es recorregués a mentides tan allunyades de la realitat com les que hem pogut llegir i escoltar.

Si s'analitzen els diversos models escolars que des de diversos sectors socials i polítics dels Països Catalans s'han proposat, es pot veure que els més radicals consisteixen a reclamar per al català en el nostre territori un paper idèntic al que el castellà té en el seu.

Així i tot, els models que actualment s'apliquen, encara que estiguin ben allunyats de proposar-se l'objectiu anterior, són vists, des d'aquest espanyolisme que molts ja consideràvem enterrat, com una imposició inacceptable pròpia d'estats dictatorials.

La visceralitat d'aquesta posició amaga que per poder comparar la política lingüística de la Generalitat a la del franquisme caldrà que es prohibeixi l'espanyol, no a Catalunya, sinó a tot el territori castellà de l'estat.

La coincidència en la mentida i en la tergiversació sobre aquestes qüestions que es manifesta en els mitjans de comunicació i entre els polítics de dreta i esquerra de fora del territori català, esmicola la creença (o la ingenuïtat) que els territoris de llengua i cultura no castellanes puguin aconseguir la normalització en el marc de l'estat espanyol.

I mentrestant milers i milers d'escolars dels Països Catalans acaben l'ensenyament primari sense saber parlar i escriure en català i no n'hi ha cap que no pugui expressar-se en castellà: aquesta és la persecució real.

Aquesta polèmica, per tant, actualitza encara més la necessitat de reflexió sobre el paper de l'escola en el redreçament lingüístic i cultural del nostre país.

Escola monolingüe i escola bilingüe

A primer cop d'ull pot semblar que hi ha molts possibles models lingüístics per a l'escola; però, bàsicament, només n'hi ha dos: el model monolingüe i el model bilingüe. De vegades es parla d'escola bilingüe per referir-se, inadequadament, a aquelles escoles, o models d'escola, en què s'ensenyen dues o més llengües; però per haver-hi escola bilingüe, cal que dues llengües (o més) siguin emprades com a llengües vehiculars en altres matèries a més de les purament lingüístiques¹. Qualsevol altre ensenyament general, encara que pugui tenir diverses llengües com a assignatura, ha de ser considerat monolingüe.

La presència de l'ensenyament bilingüe arreu del món és diversa: hi ha llocs

on l'ensenyament bilingüe és general (Filipines, Singapur...), en altres llocs és poc freqüent però és reconegut oficialment (Irlanda, Gal·les...), en altres és vist com una forma d'educació destinada als rics (Suïssa) i en altres com una forma d'educació per als pobres immigrants (Estats Units d'Amèrica).

En el camp de l'ensenyament monolingüe, poden donar-se dues situacions extremes oposades per l'objectiu perseguit. Pot haver-hi ensenyament monolingüe en la llengua pròpia del país (l'escola a Segòvia, Lisboa, París, Florència, Bruges, etc. obceix a aquesta classe d'ensenyament monolingüe); però també pot haver-hi ensenyament monolingüe en una llengua aliena al país, la qual, normalment per imposicions polítiques, es considerada llengua oficial de l'estat a què pertany el territori afectat² (totes les nostres escoles han estat, i la majoria continuen essent-ho, exemple d'aquest monolingüisme). El primer monolingüisme és propi de països lingüísticament normalitzats i té per objectiu mantenir l'ús de la seva llengua com a llengua única a nivell social; el segon, en canvi, és propi de països ocupats i té l'objectiu de reemplaçar la llengua pròpia per l'oficial.

La varietat de realitzacions

Entre aquests dos extrems ocupats per monolingüismes objectivament contraris, s'hi poden col·locar moltes varietats d'aplicació. Quan aquestes varietats d'aplicació són de les que podríem anomenar bilingües, de vegades el lloc de la que denominam llengua "oficial" és ocupat per una llengua que sense tenir aquesta consideració té un gran pes socio-polític sobre el territori.

En el quadre següent en podem veure alguns casos. Les situacions, d'esquer-

ra a dreta, van d'una situació normalitzada (A), en què la llengua pròpia és la llengua vehicle d'ensenyament, a una situació en què aquesta llengua és marginada totalment de l'escola (K). Com ja hem dit, la presència d'una llengua estrangera (o més) com a assignatura no afecta aquesta classificació i podria no ser-hi.

ASS: La llengua és ensenyada com a matèria

VEH: La llengua és usada com a vehicular de l'escola

(): Indica voluntarietat del que hi ha entre els parèntesis.

+/-: La llengua marcada amb + té un status superior en l'aspecte indicat al que té la llengua marcada amb - (en relació, per exemple, al nombre o la classe de matèries ensenyades en una o altra llengua).

La situació A mostra el cas d'una societat normal en què no hi ha cap altra llengua oficial que la que hi és pròpia: a l'escola és ensenyada com a assignatura i emprada com a llengua vehicular i la llengua estrangera (o llengües estrangeres) són ensenyades únicament com a matèries (l'escola de les ciutats que hem citat). La situació K exemplifica un cas en què la llengua pròpia és ignorada a l'escola i on s'empra exclusivament com a vehicular i com a matèria d'ensenyament la llengua "oficial", que té el mateix tracte que tendria en una escola del seu propi territori (la situació a les Illes durant la Dictadura); les altres llengües presents, com a matèria, són estrangeres. És una mostra clara de planificació per a la substitució lingüística.

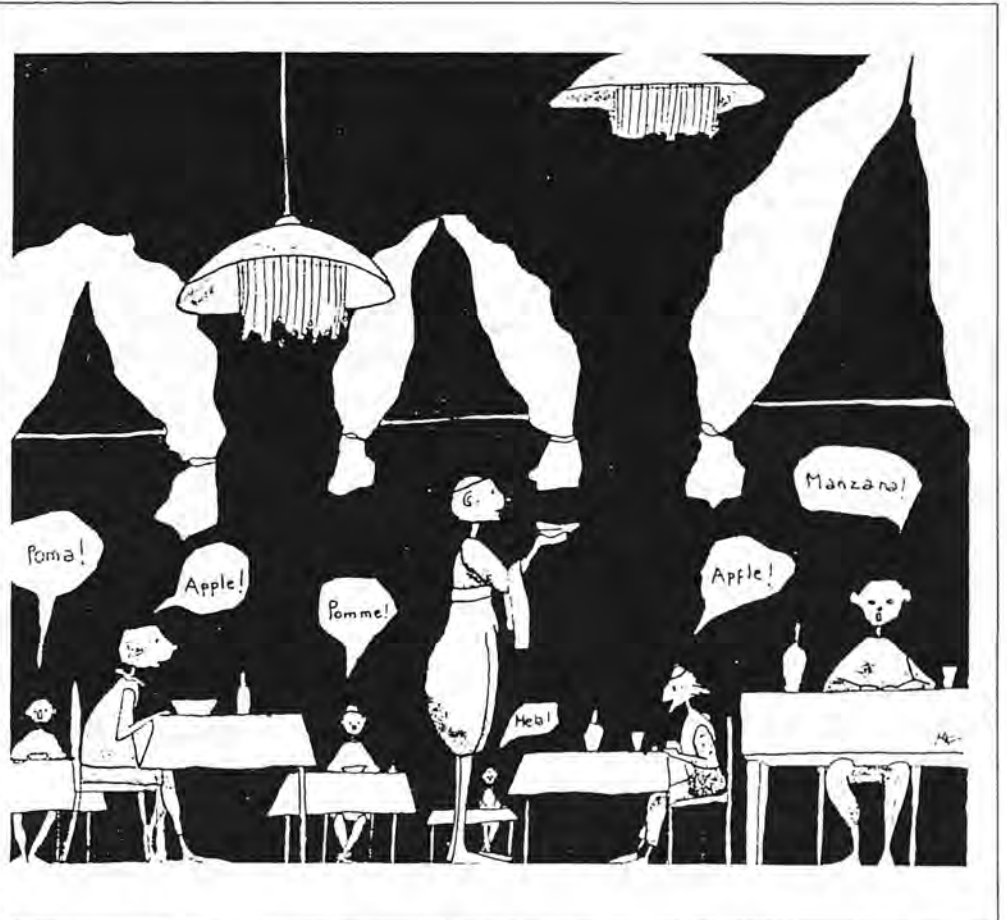
En les situacions B i J la llengua en contacte (oficial o pròpia, respectivament) que no és vehicular pot ser ensenyada (normalment al marge de l'horari laboral) a voluntat dels centres, dels alumnes o de tots dos i amb sol·licituds i permisos oficials. La que es produeix després del decret del maig de 1975 que permet la inclusió de l'ensenyament voluntari i experimental de les "lenguas

nativas españolas", exemplifica la situació J.

En les situacions C i I la llengua que no és usada com a vehicular és ensenyada obligatòriament com a assignatura. En aquestes situacions no ocupen el lloc de llengua estrangera perquè la seva presència no és deguda a raons pràctiques de comunicació internacional, sinó a raons polítiques: és imposada en el cas C com a llengua de tot l'Estat i, en el cas I, com a reconeixement de l'"enriquidora"

ampli d'ensenyament en la llengua no gravada i, en tot cas, de presència testimonial i vacil·lant de l'altra. La situació actual a les Illes exemplifica el cas H.

A les columnes E i G es mostra com les dues llengües són obligatòriament usades com a vehiculars, però una de les dues té una major presència (en més matèries o durant un període més llarg d'escolarització), una presència selectiva (en les matèries més "importantes") o ambdues coses alhora. Algunes escoles

diversitat lingüística. El cas I exemplifica la nostra situació a partir del curs 79-80, en què entra en vigor el mal anomenat "Decret de bilingüisme".

A les columnes D i H és permès usar les dues llengües com a llengües vehiculars. De tota manera és necessari sol·licitar permís i argumentar raons perquè una de les dues pugui ser emprada (l'oficial a D, la pròpia a H); en canvi emprar exclusivament l'altra no exigeix cap tràmit ni justificació. Els resultats d'aquestes situacions solen ser de predomini

de Puerto Rico són exemple del cas E. Les escoles d'Ucraïna, com a mínim fins fa poc, eren exemple del cas G.

A F es representa una situació equilibrada, en la qual les dues llengües són ensenyades i emprades vehicularment en igualtat total i en les mateixes condicions (nombre d'hores i classe de matèries, que poden alternar-se).

Els camins de la normalitat

De totes aquestes situacions només les representades a les columnes E, F i G

poden dir-se d'escolarització bilingüe. En totes les altres s'exemplifiquen situacions d'escola monolingüe. A les columnes D i H, el sistema general seria monolingüe, però permetria el bilingüisme com a fet excepcional.

Si volem col·locar en aquest esquema l'escola de les Illes, ens serà fàcil veure que s'ha de col·locar a la columna H. En aquest lloc la llengua pròpia està a set posicions del que ocuparia en una societat normalitzada (0 de l'esquerra). La llengua oficial està a tres del que ocupava en plena dictadura (0 de la dreta); o, d'una altra manera, a tres del que ocupa en el seu propi territori. En aspectes lingüístics som molt més a prop del franquisme que de la normalitat. A l'escola de les Illes Balears el català es tracta molt més com a llengua pròpia que el català.

Al Principat, les directrius permeten moure's lliurement entre les posicions E i G; per tant, com a mínim, parteix del tracte d'igualtat teòrica que determina la legislació.

Així i tot, aquesta pretesa igualtat no resisteix cap tipus d'anàlisi, per superficial que sigui. La situació F, teòricament la més igualitària, en una societat en què ambdues llengües tenen un ús social equilibrat inclina la balança a favor de la llengua oficial i a la desaparició de la pròpia, si aquella influeix també des de fora (oficial de tot l'estat, mitjans de comunicació, major nombre de parlants) o a causa de la inèrcia social si a la situació F s'hi arriba des de la dreta del quadre. Si, com en el nostre cas, l'ús oficial, sobretot en alguns nivells, es decanta per la llengua oficial el desequilibri continua engranant-se. De fet és un model d'aplicació molt escassa.

De fet en l'ensenyament bilingüe, per equilibrat que sigui, les dues llengües no hi són de la mateixa manera. J. Fishman parla de la llengua caracteritzant, la que no s'ensenyaria si no es tractés d'una escola bilingüe, i de la no caracteritzant, l'altra³. Per a Fishman l'escola ha d'assegurar que la caracteritzant sigui present en els plans d'estudis amb vigor i efectivitat i que la no caracteritzant, encara que sigui clarament dominant en la

societat circumdant, no tenguí un pes exegerat⁴.

Les úniques posicions acceptables per frenar la substitució lingüística són de la A a la F, de més a menys efectives, i poden indicar, a la inversa, quin és el camí a seguir. A Flandes, la planificació lingüística per recuperar l'ús social del neerlandès ha passat per la prohibició d'ensenyar en francès a les escoles i com a assignatura només pot ser ensenyat, com a màxim, tres hores setmanals a partir de cinquè curs (onze anys); a Valònia, respecte al neerlandès, les restriccions són les mateixes⁵. Al Quebec, tradicionalment amb doble oferta d'escolarització (francesa i anglesa), s'ha hagut d'elaborar una reglamentació molt estricta per evitar l'afluència massiva de quebequesos i immigrants a l'escola anglesa i retornar el francès a la seva situació de privilegi i de llengua nacional⁶. En ambdós casos, situables dins la columna A, s'ha aconseguit l'objectiu en relativament pocs anys.

Apuntar a la situació descrita a A no és altra cosa que aspirar a la situació lingüística escolar que tenen a Toledo, Sevilla, Burgos o Madrid, indrets del mateix estat de dret, segons diuen. □

Notes:

¹ Fishman, J.A. *Bilingual Education: An International Sociological Perspective*. 1976

² A partir d'ara parlarem de la "llengua pròpia" i "llengua oficial" en aquests dos sentits, al marge que la "pròpia" en alguns casos pugui ser també "oficial"

³ Obra citada

⁴ En el nostre cas la llengua caracteritzant hauria de ser la catalana, ja que el procés que seguim és de dreta a esquerra del quadre, és a dir, d'ensenyament monolingüe castellà a la incorporació del català.

⁵ Pete Van de Craen: "The role of linguistic legislation or the regulation of linguistic pluralism in Belgium". Comunicació presentada al simposi "Estat i població plurilingüe"; Barcelona, 1991.

⁶ Bruch, M.Lluïsa & Plana, Júlia: "La situació lingüística a les escoles quebequeses". Barcelona, 1990.

Casa Domar Flores

ARTICLES PER A ARTISTES

PAPERS PINTATS I PINTURES
MARCS I MOTLLURES

Sant Miquel, 77 - Tel. 72 14 83
07002 Palma de Mallorca

Carta al Director

Voldria aprofitar les planes de la revista *PIS-SARRA*, vehicle de connexió entre el meu sindicat i molts de lectors i lectores per donar a conèixer el que m'ha esdevingut per defensar l'ensenyament en la nostra llengua. Per això agrairé tingueu a bé de publicar aquesta carta.

Feia algun temps, uns dos anys que a les reunions de treball del claustre, quan s'avenia demanava que es plantegés la introducció del català a la lecto-escriptura dins l'Educació Infantil.

Considerant que a Inca, en aquests moments no hi ha cap centre d'ensenyament que es dugui la lecto-escriptura en català. Trobava que era molt necessari que el nostre col·legi (La Salle) es replantejés aquest fet per dur-lo a la pràctica.

M'hagués agradat molt, pel bé del centre i dels alumnes que hi assistien que La Salle fos capdavanter en l'aplicació de les línies d'ensenyament que marca la LOGSE, per potenciar i avançar coherentment dins la realitat sociocultural i lingüística del poble d'Inca.

Al darrer claustre del curs 92-93, concretament pel mes de juny, vaig demanar formalment una reunió on es debatés aquest tema entre el professorat, que no ho havia fet mai, i per altra banda, també vaig demanar que alguna persona experta vingués a explicar els pros i els contres de fer l'ensenyament en la nostra llengua, ja que hi podia haver persones amb dubtes i qüestions que necessitassin explicar. El director em va contestar que no hi havia necessitat de que vingués ningú.

Va passar tot el curs i el tema ni es va plantejar ni es va debatre.

Al començament del curs 93-94 uns pares i mares de la meua classe demanaren informació sobre el mateix tema al director i a l'APA i jo els vaig recolzar. Va dir als pares i mares que varen anar a parlar-li que jo feia nins analfabets en castellà. Voldria demanar qui fa analfabets i amb quina llengua, jo que som bilingüe o el professorat que duu molts d'anys a Mallorca i no sap confegir dues paraules en català? Es veu que no tots els docents tenim les mateixes obligacions.

Així de simples són els fets que varen passar. En cap moment vaig tenir cap paraula amb el director, i encara que no em digués res, el passat 23 de juny em va donar la carta d'acomiadament.

Davant aquesta situació voldria fer les següents reflexions:

1) La institució de La Salle, que diu que està tan arrelada dins la realitat social, ho demostra realment amb aquests fets? No penseu que té les portes ben tancades i no sap exactament a quin lloc es troba?

2) El director m'ha tractada d'extremista, i jo em demano, ¿som extremista per demanar que els alumnes i els seus pares puguin gaudir del dret a rebre ensenyament en català i informació sobre el tema? Doncs, es veu que encara, avui dia, després de 300 anys de repressió sobre la nostra llengua, encara no en tenim cap dret.

Som extremista per demanar que la informa-

ció que surt de part de direcció sigui, també, en català? Només ho fa en castellà, quan qualsevol escrit del professorat o de l'APA és escrit en la nostra llengua però passa a traduir-lo al castellà. Hem de pensar amb els qui no saben llegir en català, diu, ben fet!

3) A part dels motius que han al·legat a la carta d'acomiadament (eliminació d'una aula i manca de titulació) hi havia tres professores que acabaven el contracte, i respecte a la manca de titulació he de dir-vos que som mestra i llicenciada en psicologia i, després de 16 anys de fer feina allà, se n'adonen que no tenen una persona titulada.

Han comentat que no encaix dins la ideologia de la institució lasaliana. En tots aquests anys de feina allà, mai no m'han dit res. No puc entendre com unes persones que prediquen una caritat cristiana i uns valors humans, no m'hagin pogut avisar abans. Crec que era el mínim que podien fer i, si la meua actitud no canviava, després actuar.

Davant tot això em demano ¿com és possible que per parlar i no callar a les reunions de treball, per donar la meua opinió sobre qüestions educatives, per demanar una millora i més qualitat dins l'ensenyament, em responguin amb una carta d'acomiadament?

¿Com és possible que hagi passat aquest fet, al 1994 i aquests senyors parlin de valors humans, actituds cristianes i vulguin transmetre'ls als nostres alumnes?

Joana A. Cantallops
Sa Pobra, setembre 1994

ANY DE LA INTERCULTURALITAT DECÀLEG

1. Cada persona constitueix una confluència integradora de diferents cultures.
2. Cada cultura influeix i a la vegada està influïda per les altres.
3. Tota societat és un producte multicultural. L'escola ho és també?
4. Els nins i nines petits no trien els seus amics per raons d'extracció ètnica o cultural. No influïm perquè ho facin.
5. La diversitat ens enriqueix. Assumim-la en el nostre treball diari.
6. Del que es diu al que es fa... Fem-ho coincidir.
7. Coneixement crític i respecte a les diferències per tal de superar prejudicis. Fomentem-ho a les nostres aules.
8. Valoram millor més aquell que prové d'una cultura o lloc llunyans que aquell que tenim per veïnat o més pròxim. Per què?
9. Revisem críticament els nostres materials de classe (llibres, cançons, contes,...)
10. L'absència de mitjans no és excusa per a la passivitat. Passa't a l'educació intercultural!

ADÉU A MELCHOR Tots hi perdem...

Se n'ha anat en Melchor Botella. Va haver de ser de manera atípica, quasi com era ell, excepcional; ho va fer a Bolívia la matinada del 29 al 30 d'agost, per una aturada cardíaca, després d'haver estat internat durant desset dies a un centre hospitalari de La Paz.

El recordarem sempre amb gest aparentment tranquil, correcció exquisita en el tracte, però amb fermesa en cada un dels seus plantejaments. Sense proposar-s'ho, es va guanyar el respecte i l'efecte de tots.

Amb ell se'ns ha anat quelcom més que un company en tasques sindicals; se'ns ha escapat tal volta un tros d'il·lusió.

Melchor, amic, aquells que compartíem ideals comuns seguirem endavant. Sentirem tristesa per la teva absència, en la mateixa mesura que tu sentiràs enveja, immensament sana, per què altres recolliran, també amb el seu esforç, allò que tu vares escampar. Descansa, company.

EN MEMÒRIA DEL COMPANYY MELCHOR BOTELLA

Res no serà igual sense ell

Biel Caldentey

En Melchor sempre va estar disposat a participar en qualsevol iniciativa que suposés una transformació o millora a nivell social o educatiu. Sempre es podia comptar amb ell, amb la seva qualificada aportació, des del seu ampli coneixement del sistema educatiu.

Va posar a disposició de tots la seva gran capacitat de treball. El temps a dedicar a uns tasca no importava si aquest era necessari.

Tots aquells que hem tingut la sort de ser els seus amics, de treballar al seu costat, de coincidir amb ell en òrgans i tasques col·lectives coneixem la seva capacitat per il·lusionar, per impulsar i continuar tot allò que fóra part d'un compromís educatiu i social, sempre defensant la necessitat de la renovació educativa i el canvi social progressista.

Va lluitar com a mestre i com a sindicalista, sempre des del camp educa-

tiu, base de totes les seves actuacions públiques.

La seva feina educativa s'inicià a les escoles de la Zona Nord d'Elx on la seva participació fou decisiva per a posar en funcionament els Consells de Zona i el Consell Escolar Municipal, el primer del País Valencià.

En el camp sindical sempre ha estat un clar defensor dels moviments assemblearis i unitaris del professorat, procurant sempre sumar esforços per aconseguir finalitats col·lectives.

Aquest compromís assembleari i unitari el va portar a participar en moviments com les primeres Coordinadores de mestres i, després, en la creació del Sindicat de Treballadors de l'Ensenyança del País Valencià, en el qual ha tingut responsabilitats tant a nivell del País Valencià, on formava part del màxim òrgan de gestió, el Secretariat Nacional,

com a nivell estatal en la Confederació de Sindicats de Treballadors de l'Ensenyança _Confederació d'STEs-, de la que n'era membre del seu Secretariat Confederat des de feia cinc anys, duent a terme tasques de coordinació i negociació a nivell estatal.

Com a responsable sindical va participar en el Consell Escolar Valencià i en el Consell Escolar de l'Estat, òrgans màxims de representació i consulta educativa de la Conselleria del País Valencià i del Ministeri d'Educació i Ciència, respectivament.

El seu compromís escolar i pedagògic el va portar a organitzar el Moviment de Renovació Pedagògica cola d'Estiu" del País Valencià. Totes i tots recordam el seu treball amb el Grup d'Educació per la Pau, en l'organització i coordinació de les marxos Escolars per la Pau, que durant molts d'anys es realitzaren a

Aquesta foto del company Melchor Botella correspon a la seva intervenció a les Jornades que l'STEI va convocar l'any 90 sobre els Consells Escolars Territorials.

Elx i a altres pobles i ciutats.

La vinculació de Melchor als Moviments de Renovació Pedagògica (MRPs)

ha continuat durant tota la seva vida, amb la seva participació activa en la Federació Valenciana de MRPs i en la Mesa

Estatal dels MRPs, on sempre fou un referent a escoltar i tenir en compte i inescotable d'il·lusió.

Aquesta trajectòria ens mostra una opció de vida que ha posat el compromís social per davant de la promoció personal, deixant de banda els múltiples oferiments que li han fet per ocupar càrrecs de rellevància pública, per tal de dedicar-se al treball de base a través de l'impuls de compromisos col·lectius. Front a la cultura de l'individualisme i del lucre personal, tenim l'exemple de persona que sempre ha lluitat per aconseguir avanços socials progressistes i d'esquerres.

Totes aquelles persones que l'estimam, que l'admiram i que compartim els seus ideals tenim el deure de donar continuïtat a tot allò que ell impulsava, a aquelles coses per les quals ell treballava amb il·lusió i constància. Melchor viurà amb tots nosaltres si lluitam per les idees que ell ha defensat i a les quals ha dedicat tota la seva vida.

Estimar-lo com a persona, amic i company ha estat fàcil; oblidar-lo serà impossible. □

FOTOCOPIES BOHIGAS

C/ dels Oms, 40 - Palma

FOTOCOPIES COLOR

DES DE 100 PTES.

PREU ESPECIAL PER A ESTUDIANTS

PREPARANT LES TRANSFERÈNCIES EDUCATIVES ?

L'STEI com a sindicat de classe i nacional de les Illes Balears sempre ha estat en una posició capdavantera en la lluita per l'assumpció de les competències educatives, donat que la considerem una peça clau per millorar la gestió i aproximar-la a la comunitat educativa, així com per garantir el manteniment de la nostra identitat cultural i nacional. Tot i que les competències no universitàries no es transferiran fins que no estigui aplicada la reforma del sistema educatiu, pensam que és ja oportú plantejar una sèrie de qüestions sobre la preparació de l'assumpció de competències.

Aquestes que vénen a continuació són una sèrie de preguntes que sobre la qüestió de la Transferència de Competències vàrem plantejar en carta adreçada al Conseller d'Educació en data 19 d'octubre de l'any passat:

Política i estructura educatives:

- *Quin serà l'organigrama que tindrà aquesta Conselleria una vegada s'hagi realitzat el traspàs de competències?*

- *Pensa realitzar alguna modificació de l'estructura i competència de l'administració educativa en el sentit territorial?*

- *Quin serà el model territorial dels Consells Escolars?*

- *Hi ha variacions previstes de les actuals normes que regeixen l'actual model de Centres Concertats?*

- *Com es concretaria a les Illes Balears el model d'Educació Infantil previst a la LOGSE?*

- *Quina proposta té la Conselleria d'Educació respecte a la xarxa general de centres?*

- *Hi ha algun resultat sobre l'experi-*

mentació del Model Educatiu Propi de les Illes Balears?

- *Hi ha propostes concretes encaminades a desenrotllar un currículum propi que complementi el currículum mínim estatal?*

- *Hi ha prevista la creació de nous mòduls professionals?*

Política de personal

- *Es preveuen mesures per garantir l'estabilitat del professorat interí?*

- *S'ha dissenyat el marc en què s'estructuraran les negociacions amb els sindicats? En aquest mateix sentit, estan previstes les mesures de funcionament de la futura mesa de negociació?*

- *S'ha plantejat la Conselleria l'homologació retributiva amb la resta de funcionaris de la Comunitat Autònoma? Es traslladaria la millora retributiva al professorat de privada i concertat.*

- *Hi ha previstes modificacions del model actual de formació del professorat?*

- *Quina seria la distribució de competències respecte a personal entre la Conselleria d'Administració Pública i la Conselleria d'Educació?*

Finalment, sol·licitam informació sobre les negociacions que es realitzen per tal de concretar el procés de traspàs de competències.

La resposta del Conseller ens va arribar el 16 de desembre i aquest és el seu contingut:

Quant a les preguntes que ens presentau, s'ha de reconèixer que moltes de les coses que es demanen hauran d'esser regulades per decrets i, fins i tot, per lleis del Govern i del Parlament de

les Illes Balears. Per això, no es poden contestar en aquest moment més que en forma de "projectes" i "intencions" de la Conselleria, i que prendran forma concreta en arribar el seu moment.

Així, respecte a l'organigrama de la futura Conselleria, tal com han fet altres comunitats autònomes, s'haurà d'adaptar a les funcions que hagi de realitzar. No és suficient l'estructura actual de la Direcció Provincial del MEC perquè allà no es duen a terme avui en dia tasques com les d'ordenació acadèmica, política de personal, inspecció de serveis, coordinació territorial, serveis jurídics, servei de publicacions, etc.

D'altra banda, aquesta Conselleria pensa que l'administració educativa s'ha d'adaptar al fet insular i, si és possible, comarcal de la nostra Comunitat Autònoma mitjançant la descentralització de tots aquells serveis que funcionen més eficientment si s'acosten al seu lloc d'aplicació: com, per exemple, els serveis de suport a assessorament, la inspecció, la formació del professorat, els centres de recursos, la recollida i lliurament de documentació, etc.

La xarxa de Consells escolars -un altre dels punts pel que us interessau- haurà de respondre també a l'organització territorial. Ja hem exposat a les Línies bàsiques per a un model educatiu propi de les Illes Balears que l'impuls i la creació dels Consells Escolars Municipals és un dels objectius més importants.

En relació a la xarxa de centres, s'haurà de preveure tant la implantació de l'educació infantil com la de la secundària obligatòria, tant als centres públics com als privats concertats, que seran considerats part integrant de l'oferta educativa.

Sobre l'experimentació del Model Educatiu, s'ha de reconèixer que ja són

moltes les escoles que s'interessen per les propostes del MEPIB, tant en Formació Professional com en ensenyament precoç d'idiomes o en l'esforç perquè en el curriculum de moltes assignatures s'estudiïn els nostres principals trets culturals, al temps que es desenvolupi una perspectiva d'ensenyament homologat internacionalment. Així podran obtenir-se les aportacions per a la seva millora i aplicació.

En política de personal, la Conselleria necessitarà disposar de tots els recursos necessaris per a una eficaç gestió, dins de la qual hi estan incloses les negociacions amb els sindicats en tots aquells temes que els afectin.

Serà un objectiu prioritari de la Conselleria iniciar el procés que condueixi a l'homologació retributiva del professorat, incluint-hi l'ensenyament concertat i el privat.

En el tema de la formació del professorat, s'estan ja realitzant estudis i experiències per tal de canviar el model de certificat d'aptitud pedagògica, reciclatge en llengua catalana, idiomes, etc.

Com podeu veure, compartim les vostres preocupacions per uns problemes comuns a tots els àmbits del món educatiu, que es resoldran amb la col·laboració de tots. Per la nostra part, com sempre, estarem oberts al diàleg i escoltarem amb interès les vostres propostes. □

THOMSON

BILINGÜE

72D040

EL 72D040 DE THOMSON VE EQUIPAT, AMB CRITERIS DE MODERNITAT, PER RESPONDRE ALS MÉS EXIGENTS: AMB POSSIBILITAT D'ESCOLTAR LES PEL·LÍCULES, EMESES EN SISTEMA STÉREO DUAL, EN L'IDIOMA ORIGINAL.

AMB EL CADA VEGADA MÉS ESTÈS TELETEXT I AMB EXCLUSIU TUB BLACK SUPERPLANAR DE THOMSON.

I AMB TOT EL QUE VOSTÈ POT EXIGIR A UN TELEVISOR A L'AVANTGUARDA TECNOLÒGICA I DE DISSENY.

EL MINISTERI D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA TINDRÀ EN COMPTE EL PLA DE NOVES INFRAESTRUCTURES I LA SEVA DOTACIÓ ECONÒMICA EN EL TRASPÀS DE LES COMPETÈNCIES UNIVERSITÀRIES

Catalina Bibiloni

La definició de criteris per valorar el cost total de la transferència de les competències universitàries i iniciar el procés de la negociació són els temes que centraren la primera reunió bilateral entre representants de l'Administració central i del Govern Balear per al traspàs de les competències universitàries a la nostra Comunitat Autònoma. La reunió va tenir lloc dia 19 de maig, a la seu del Ministeri, a Madrid.

El conseller de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, Bartomeu Rotger, manifestà, als representants del Ministeri, la necessitat d'una transferència de competències que consideri el fet que la Universitat de les Illes Balears és una institució en creixement, encara no consolidada des del punt de vista de la infraestructura.

En aquest sentit, la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear ha sol·licitat, al Ministeri d'Educació, un increment del pressupost destinat a la nostra Universitat en 3000 milions sobre el pressupost actual per al finançament d'un Pla de noves infraestructures amb l'objectiu de modernitzar-la i d'adequar-la a les exigències actuals.

En concret, els projectes prevists són la construcció d'un segon multiaulari, l'edificació d'un centre d'investigació tecnològica, la construcció d'una altra biblioteca i d'un paranimf, adequats a les necessitats de la institució i que resoldran els problemes actuals de manca d'espai.

El projecte d'un segon multiaulari, juntament amb el primer, les obres del qual començaran ben aviat finançades pel Ministeri d'Educació i Ciència, constitueix una dotació en infraestructura molt important per al desenvolupament i la recerca en la Universitat de la nostra Comunitat. En aquest sentit, també s'ha

plantejat la necessitat d'incrementar els fons de l'I+D, especialment a través d'una territorialització de les inversions en infraestructura.

El conseller de Cultura, Bartomeu Rotger, sol·licità al Ministeri 600 milions per a la construcció d'una zona esportiva al campus universitari de les illes Balears. Aquesta aportació s'ha d'entendre com a una inversió independent del pressupost que l'Administració central destinarà a la realització de la Universitat '99.

Aquesta primera reunió bilateral va ser presidida pel sots-secretari del Ministeri d'Educació i Ciència de l'Estat espanyol, Juan Ramón García Secades i pel conseller de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, Bartomeu Rotger i Amengual. També hi assistiren la secretària general tècnica de la Conselleria de Cultura, Concepció Sartorio i Acosta, i el director general d'Educació, Jaume Casanovas i Casesnovas.

En la reunió, per primera vegada i a causa de la rellevància dels temes econòmics, hi participaren el conseller d'Economia i Hisenda del Govern Balear, Jaume Matas i Palou, el director general d'Economia, Josep Antoni Rosselló i Rausell, l'interventor general de la Conselleria d'Economia i Hisenda del Govern Balear, Antoni Ramis i Alòs i el cap del Departament de la Vice-presidència del Govern Balear, Bartomeu Mora i Martí.

D'altra banda, el Ministeri d'Educació i Ciència i el Govern Balear signaren, el passat mes de maig, un conveni de col·laboració per a la planificació del sistema educatiu durant el període de traspàs de les competències a la nostra Comunitat Autònoma.

El conveni estableix la creació d'una comissió mixta adreçada a l'intercanvi d'informació i a l'estudi de propostes

sobre la planificació dels centres, el calendari escolar, l'oferta de l'ensenyament, inclosos la formació professional, l'ensenyament musical, la formació del professorat i la incorporació al currículum de les especificitats de la nostra Comunitat Autònoma. La comissió bilateral serà copresidida pel secretari d'Estat d'Educació, Álvaro Marchessi i pel conseller de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, Bartomeu Rotger.

La constitució d'una unitat pont de transferències, integrada per funcionaris del Ministeri d'Educació i Ciència que treballin conjuntament amb els funcionaris de la nostra Comunitat Autònoma en el procés del traspàs, la necessitat de participar en l'elaboració del mapa escolar i en l'elaboració d'un projecte educatiu propi, especialment adaptat a la llengua, la cultura i el medi ambient de les illes Balears són altres dels temes acordats en aquesta reunió. □

REFERÈNCIA A LA BIBLIOGRAFIA REBUDA

Col·lecció de Rondalles Mallorquines en còmic, adaptació il·lustrada de les que va escriure Mossèn Antoni Maria Alcover, gràcies al qual hem pogut conservar una de les col·leccions de contes populars més extenses de tot el món.

Els autors de l'adaptació de les Rondalles Mallorquines a la modalitat de còmic són en Joan Marí i na Margalida Nicolau, Mestres de l'Escola d'Arts i Oficis, i els seus fills Joan Josep, Maria, Margalida i Magdalena, dissenyadors de la mateixa Escola.

En Joan Marí, a més d'ésser un notable dibuixant, és un gran col·leccionista de cò-

mics, que ha mostrat sovint al públic mitjançant exposicions. És també un enamorat de les rondalles mallorquines, i ha transmès aquesta doble afecció a tota la seva família. Tots junts han emprès la tasca de fer aquesta adaptació, esperant que sigui motiu de diversió per a tothom i una eina perquè els estudiants puguin practicar la lectura de la nostra llengua d'una manera agradable.

Els números de la col·lecció surten amb periodicitat quinzenal. A hores d'ara ja n'han sortit ja els primers 17 números.

Edita: Editorial Moll

Els autors treballant en l'adaptació de les Rondalles

Altres obres rebudes a la nostra Redacció

VARIS autors; *El Pla de Mallorca. Didàctica per a l'estudi de la comarca* XV Premi Baldri Reixac 1993. Ed. Alfa-3. Serveis Editorials. Palma 1994

SALVÀ MUT, Francesca; *Municipis i Educació (Deu anys d'Ajuntaments democràtics)* UIB. Palma 1993

COLOM CAÑELLAS, Antoni J.; *Joan Capò Valls de Padrines. Uns fets, uns temps.* UIB 1993

MARCH CERDÀ, Martí X.; *La adopció en Mallorca.* UIB. Palma 1993

OLMO URIARTE, Almudena del; *La estació total de Juan Ramón Jiménez.* UIB. Palma 1994

FEDERIGHI, Paolo; *La organización local de la Educación de Adultos.* Edit. Popular. Madrid

FABRA, Maria Lluïsa. *Tècniques de grupo para la cooperación.* Edic. CEAC. Barcelona 1994

TEIXIDÓ, Martí. *Educació i comunicació. Escola ComunicActiva.* Edic. CEAC 1993

Un nou pas cap a la unitat de la llengua

Els Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes (STEI) ha manifestat públicament el suport d'aquest Sindicat a l'Ordre de 16 d'agost de 1994 de la Conselleria d'Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana per la qual s'estableixen els certificats oficials administratius de coneixement de Valencià que expedirà la Junta Qualificadora i s'homologuen i revaliden altres títols i certificats (D.O.G.V. del 24 d'agost).

Entre altres títols i certificats que s'homologuen hi figuren els expedits per la Junta Avaluadora de la Llengua Catalana (JAC) del Govern Balear, així com per la Junta Permanent de Català (JPC) de la Generalitat de Catalunya.

Consideram que aquesta vella reivindicació, compartida activament tant per l'STEI com pels nostres sindicats germans del País Valencià i Catalunya, STEPV i STEC, és un pas **positiu i coherent**, i que s'hagués hagut de realitzar ja fa temps. Pas positiu i coherent, però encara **insuficient** per solucionar el problema dels ensenyants amb títol de Professor de Llengua Catalana expedit a Balears, tota vegada que aquest títol no és automàticament reconegut per la Generalitat Valenciana, sinó que prèviament ha de ser convalidat per la JAC i la Junta Qualificadora de València. Per tant, aquest títol no és, d'entrada, vàlid per als actes oficials realitzats al País Valencià (Concurs de Traslats, p.e.)

Reclamam, doncs, una vegada més, la solució adequada (convalidació del Reciclatge per part de València) d'aquest problema que està lesionant els interessos professionals i personals dels mestres valencians residents a les Illes i que volen tornar a la seva terra.

Saludam que la diferència de denominacions oficials comenci a no ser un element de distorsió i d'anti-normalització de la nostra llengua comuna.

STEI-SINDICAT DE TREBALLADORS
DE L'ENSENYAMENT DE LES ILLES
Sr. Pere Polo i Fernandez
Secretari General
C/ Vinyassa, 14
07.005 PALMA

València, 13 de desembre de 1993

Distingit senyor:

Vaig rebre el seu escrit referent a l'homologació de les titulacions dels mestres i llicenciats en filologia en català i valencià.

Cal dir que, a l'àmbit estrictament acadèmic, el problema està resolt en la pràctica per la via de convocatòria de concursos de trasllats pel que fa als ensenyaments mitjans (Boc nº 221 de 15 de setembre de 1989).

No obstant puc manifestar-li que la qüestió, globalment considerada, es troba també en via de solució.

Ben atentament,

Joan Lerma

Nota de la Redacció:

Rectificació i agraïment

L'STEI agraeix al Centre Cultural de SA NOSTRA, a Eivissa, la gentilesa de permetre la utilització dels locals del Centre per la presentació -el dia 24 de març- del Suplement que la revista PISSARRA, núm. 71, va dedicar al poeta Marià Villangómez.

Lamentam que en la referència que d'aquesta presentació es va fer a PISSARRA 72, es deia, per error, que dita presentació es va fer als locals de La Caixa, i no als del Centre de Cultura de SA NOSTRA, com així va ser efectivament.

GOVERN BALEAR

PROGRAMACIÓ ANUAL D'ACTIVITATS

• Sistema educatiu

- a) Convenis amb centres docents. Elaboració del currículum propi.
- b) Investigació i estudi de la problemàtica educativa.

• Idiomes

Model operatiu per al desenvolupament de les llengües estrangeres als centres escolars.

a) Anglès:

Programa de cursos d'anglès a Anglaterra per a alumnes el juliol i l'agost.

Programa de formació del professorat de llengua anglesa a Anglaterra el juliol.

Programa de formació del professorat en metodologia didàctica per a l'educació infantil.

b) Alemany:

Programa de formació del professorat de llengua alemanya, en conveni amb el Goethe Institut.

• Formació musical

- a) Ajudes a l'estudi musical a conservatoris de l'estranger.

Període de sol.licitud: primer trimestre de l'any.

- b) Reorganització de la xarxa d'escoles de música.

- c) Ajudes a escoles musicals d'estiu.

- d) Construcció d'un nou edifici per al Conservatori.

• Edició de material didàctic i bibliogràfic

Música, medi ambient, llengua, educació especial, història, idiomes, temes transversals.

• Reciclatge i formació del professorat per a l'ensenyament en llengua catalana.

• Premis Francesc de Borja Moll i Miquel Porcel i Riera.

• Programa d'educació d'adults

Convenis amb corporacions locals.

Mòduls de graduat escolar. Fundació ECCA.

• Altres actuacions

Encontres de teatre d'ensenyament mitjà.

Programa informatitzat de gestió acadèmica, econòmica i administrativa per als centres docents de les Balears.

Beques d'investigació.

Centres educatius de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports

Direcció General
d'Educació -Tel.: 17 65 00
C/ de Sant Feliu, núm. 8
07012 - Palma

Conservatori Professional
de Mallorca - Tel.: 71 11 57
Plaça de l'Hospital, núm. 4
07012 - Palma

Delegació del Conservatori
a Menorca - Tel.: 36 63 70
Plaça del Claustre, s/n
07701 - Maó

Delegació del Conservatori
a Eivissa - Tel.: 39 22 53
Edifici Poligon Cas Serres
07800 - Eivissa

Conselleria de Cultura, Educació i Esports

Agenda Escolar Curs 1994 - 95

